

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

ISSN 1846-7946

Vol. 8, br. 2, prosinac 2015.

› **Ima nas po cijelome svijetu**

› **Razgovor s dekanom**

› **Prva diplomirana magistra farmacije**

Impressum

Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu

adresa: Šoltanska 2, 21000 Split
e-mail: glasnik@mefst.hr

Glavni urednik:
Milan Ivanišević

Studentski urednik:
Marin Viđak

Uredništvo:
Dalibora Behmen
Ivica Grković
Tea Marasović
Valdi Pešutić Pisac
Ana Utrobičić

Lektorica:
Josipa Korljan
josipa.korljan@gmail.com

Dizajn i prijelom:
Jadranka Matas
jadro.matas@gmail.com

Tisak:
Slobodna Dalmacija

Naklada:
400 primjeraka
Split, prosinac 2015.

Milan Ivanišević Riječ urednika	04		
Marin Viđak Astroparty znanstveni party	05		
Alen Juginović Sekcija za neuroznanost	06		
Marin Viđak Set the Electrodes for the Heart of the Sun	07		
Ivana Marelja Znanstveni kutak: od ideje do realizacije	08		
Marin Viđak Novo vodstvo Studentskoga zbora	10		
Ema Puizina CroMSIC-ove studentske razmjene	11		
Boško Jakšić Katalonija u kolovozu 2015.	12		
Zrinka Nikolić Preporuke za Belgiju	13		
Anđela Jurišić Moje Thai putovanje	15		
Ivan Mihanović Češka u kolovozu 2015.	16		
Igor Begović Konačno Turska	17		
Frane Martinis Moja Afrika	19		
Mihaela Čikeš O Knjižnici iz studentskoga kuta	22		
Ivana Strikić Stručni časopis DentiSt	23		
Foto žulj	25		
Foto kolačić	26		
Marin Viđak Intervju s dekanom	27		
Ivana Pavlinac Dodig 5th Croatian Neuroscience Congress 3rd Croatian Sleep Symposium	30		
		31	Milan Ivanišević Prvi studenti medicine na splitskom Studiju medicine Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1975. godine
		33	Anita Markotić Intervju s dr. Majom Rogić Vidaković Nagrada za najbolji znanstveni poster na međunarodnom simpoziju u Berlinu
		35	Tea Marasović Državne nagrade za znanost za 2014. godinu
		36	Darko Modun Na Medicinskom fakultetu u Splitu održan tečaj „Ljetna škola kliničke farmacije“
		37	Darko Modun Prva diplomirana magistra farmacije sa studija Farmacije u Splitu
		38	Tina Poklepović Peričić U Beču održan 23. Cochrane kolokvij
		39	Dalibora Behmen Sedmi hrvatski Cochrane simpozij: Izrada i provedba kliničkih smjernica
		40	Livia Puljak Preveli smo više od 1000 Cochrane sažetaka na hrvatski jezik i izvrsno su posječeni
		42	Izet Aganović Prikaz knjige: <i>Internal Medicine Propedeutics</i>
		43	Marija Tonkić Jawetz, Melnick & Adelberg, <i>Medicinska mikrobiologija</i> novi udžbenik za studente medicine
		44	Ana Utrobičić ISPOR HTA <i>Training Course</i>
		45	Irena Zakarija-Grković Dijete – vođa u hranjenju: od rođenja do obiteljskih obroka
		46	Irena Zakarija-Grković Inicijativa svjetskih trendova u dojenju
		47	Irena Zakarija-Grković MAINN Conference 2015.
		47	Doktorirali
		48	Fotostrip

RIJEČ UREDNIKA

Poštovani čitatelji,

U ovom predbožićnom broju Glasnika možete pročitati intervju s novim dekanom našega fakulteta, ali i razgovor urednika s prvim studentima Medicine u Splitu. Tu je i članak o dobivenim državnim nagradama za znanost naših nastavnika za 2014. godinu, zatim članak o prvoj diplomiranoj magistri farmacije, o aktivnostima Hrvatskoga Cochranea te još mnogo zanimljivih tema.

Velika je bila aktivnost i naših studenata koji su bili na brojnim razmjenama studenata po cijelom svijetu, tako da ovaj broj gotovo možemo nazvati i putopisnim.

Sretan Božić i Nova Godina svim studentima, nastavnicima i djelatnicima Fakulteta.

prof. dr. sc. Milan Ivanišević,
glavni urednik

ASTROPARTY ZNANSTVENI PARTY

» Jake snage MEFST-a na Astropartyju

Oni znanstveni entuzijasti koji prate zbivanja u našem gradu znaju da je Festival znanosti zasigurno najvažnije popularno-znanstveno događanje u godini. Ako ste jedan od takvih, pozorno iščekujete svaki travanj, čitate rasporede i zaokružujete one aktivnosti koje biste poput strpljivog hodočasnika voljeli pohoditi. Ako to zbilja činite, onda niste mogli propustiti aktivnost koja je već postala tradicionalnim završetkom Festivala znanosti. Riječ je, naravno, o znanstveno-zabavnom eventu pod nazivom Astroparty.

Astroparty nije samo zabava sa zvijezdama već je pokušaj približavanja znanosti mlađoj populaciji u klupskim uvjetima tako da subotnji izlazak – umjesto uobičajenim plesnim ritmovima – začine različitim eksperimentima i demonstracijama.

Ovogodišnji Astroparty održao se 25. travnja u prostoru kafića/kluba Obojena svjetlost, u popularnoj „Obojenoj“. Astroparty je ove godine uključio studente više fakulteta Sveučilišta u Splitu pa su tako sudjelovali studenti PMF-a, KTF-a, KIF-a i Medicine. Promatranje noćnog neba, provjera krvnih grupa, spirometrija, pokusi s tekućim dušikom samo su neki od predstavljenih eksperimenata. S

» Jedan od prikazanih pokusa

obzirom na to da se radi o znanstvenom, ali i zabavnom događanju, poseban su dodatak bile plesačice s vatrom iz KAM Hrama – Centra novog cirkusa.

Kažu da slika govori tisuću riječi i premda ćemo prenijeti samo djelić atmosfere, nadam se da će to biti dovoljno da nas posjetite na nekom od idućih Astropartyja. Nije to samo za *geekove* ©.

Marin Viđak,
studentski urednik
Autorica fotografija Tina Ljubenković

SEKCIJA ZA NEUROZNANOST

» Genijalna mala ekipa

» „Hrvatski kvadrat – HRK“ će zaživjeti

U jedno prekrasno mediteransko popodne, taman dok je sunce zalazilo na plavom horizontu i dok je lagani ljetni povjetarac njihao bezbrižne valove, sjedio sam na ne baš udobnoj stolici u svoja četiri zida pod klimom. Da, umjesto da sam se osvježavao u savršenstvu Jadranskoga mora, sjedio sam taj dan kući pod mrzлом klimom i svako malo palio je i gasio ne bih li postigao baš idealnu temperaturu. Naravno, sve je bilo super osim toga što sam se smrzavao pod klimom, bezuspješno pritišćući dugmad po daljinskom upravljaču, tražeći dobar program na televiziji. I tako, dok sam čekao pingvine da mi se pridruže u mojemu polarnom domu, začuo sam jedan mali "zing" na mobitelu, ni ne shvaćajući koliko će toga taj mali "zing" u budućnosti promijeniti.

Prije no što uopće nastavim pripovijedati ovu priču, želim ti, dragi čitaocē, reći da taj mali "zing" na mobitelu nije promijenio izgled svemira niti će Hajduk zbog toga nakon milijun godina postati prvak, ALI ima nešto zanimljivo tu, možda baš za tebe...ili tvoga brata i sestru... ili nekoga. E.

Dakle, nakon što se mobitel oglasio, kao pravi Dalmatinac lijeno sam posegnuo za njim i vidio da mi je došla neka elektronička pošta, i to iz Zagreba. *Cool!* No, tko bi to mogao biti? Dok se moj spori Yahoo mail otvarao, razmišljao sam tko bi to mogao biti. Možda moja ljubavnica ili ljubavnik? Zoky ili Kolinda? Ali ne... Zapravo je bilo nešto puno interesantnije – barem meni. S obzirom na to da se uskoro

trebao održati Kongres neuroznanosti u „najlipšem gradu na svitu“ i budući da sam ja bio zadužen za organizaciju studentskoga dijela, kolega iz metropolske studentske Sekcije za neuroznanost kontaktirao me izrazivši želju da njegovi kolege sudjeluju na Kongresu. Bio sam oduševljen tom idejom i brže-bolje ubacio ih na "event", pomogavši im u svemu što sam mogao. Nakon što sam im poslao posljednji od mnogo mailova i pogledao nekoliko loših spotova pjesama na internetu, pala mi je na pamet jedna ideja. Promislio sam u sebi: "Pa čovječe, oni gore imaju Sekciju za neuroznanost, a mi ovdje ništa. Ma, to tako ne bu išlo!" Slatko se nasmijavši sam sa sobom, počeo sam, kao generali prije tisuću godina kada su opsjedali dvorce, raditi detaljne planove i planove kako da se sekcija i ovdje osnuje. Ali to nije sve! Plan mi je bio i da naša sekcija usko surađuje ne samo sa zagrebačkom već i s riječkom i osječkom. Da se ta ideja i ostvari, u pomoć sam pozvao svojega nelošeg prijatelja, punim imenom zvanog Josip Angelo Borovac. Zvuči opak, a takav i jest. Tako smo nas dvojica složili plan kako da se napokon i u Splitu osnuje Sekcija za neuroznanost i to smo naumili predstaviti iskusnim Zagrepčanima.

Vrlo su brzo prošla ta radna 2-3 tjedna i došao je Kongres, a s njim i mladi zagrebački neuroznanstvenici. Nakon završetka službenog dijela Kongresa, Josip i ja odveli smo ih u prekrasni kafić uz more. Ne samo što su se oduševili pogledom već su bili jako uzbuđeni oko naše osnivačke ideje

koju su apsolutno podržali. Možete samo zamisliti kako smo tek nas dvojica bili oduševljeni. Ne mogu vjerovati što ću sada reći, ali na krilima nesebične zagrebačke podrške Splitu, mi smo krenuli u akciju formalnog osnivanja Sekcije tako što samo napravili dokument koji smo predali dekanu Zoranu Đogašu, pročelnici TNZ-a Renati Pecotić te voditeljici Laboratorija za neuroznanost Maji Valić da ga pogledaju te nam eventualno daju podršku za osnivanje. Još ću dugo pamtititi taj dan kada sam kao osnovnoškolac, uzbuđen i istovremeno nervozan, odnio taj dokument njima na potpisivanje nakon što su dali zeleno svjetlo i rekli sudbonosno "DA" Sekciji. I moram vam se, ako ovo čitate, zahvaliti na toj podršci koja nam je jako puno značila te se nadam da će i u budućnosti biti slično. Dobivši te zlata vrijedne plave potpise, stavio sam ih u iznimno sigurnu žutu omotnicu u koju nijedan kriminalac na svijetu nije mogao provaliti te sam ih izvadio tek na studentskom neuro-sastanku gdje je cijela ideja o osnutku prikazana velikom broju nazočnih studenata koji su se jako zaintrigirani potpisali za učlanjenje u Sekciju. Vjerojatno se u ovom trenutku, čitaoče moj, pitaš: "I što sada?" E, sada treba proći onaj najteži dio, a to je početak – početak rada Sekcije koji neće biti nimalo lagan. Treba sve to ustrojiti i organizirati, ali srećom tu su barem dva fanatika koja to žele i koja to mogu. Možda si i ti fanatik koji želi pomoći. Ako jesi, slobodno mi se javi, o čovječe, i da krenemo zajedno na jako grbav put do jako lijepog mjesta.

Na kraju, čitaoče, budi siguran da ćeš čuti u budućnosti za Sekciju u Splitu, i za njezine aktivnosti kao što su predavanja po školama i fakultetima, studentski kongresi, radovi u neuro-časopisu *Gyrus* i još mnogo toga. Kako je Martin Luther King imao svoj san, imam ga i ja što se tiče ovoga. Sjećaš se onoga malog "zinga" s početka lijepe priče? E, pa ja sanjam da će se jednoga dana u ne tako dalekoj budućnosti sve četiri Sekcije za neuroznanost u Lijepoj Našoj udružiti, stvoriti tzv. "hrvatski kvadrat" gdje je svaka sekcija u jednom kutu kvadrata i da će međusobno napraviti velike stvari. Velike stvari koje su potekle od malog "zinga". Hvala vam, ljudovi iz metropole, na podršci. Zaista veliko hvala!

Zagrebe, mislim da je ovo tek početak jednog divnog prijateljstva.

Alen Juginović,
student 4. godine Medicine

SET THE ELECTRODES FOR THE HEART OF THE SUN

Festival znanosti u našem je gradu već postao redovita pojava. Svake se godine nove generacije učenika zainteresiraju za znanost tako što posjete neku od aktivnosti koje im vrijedni sudionici spremaju. Kao član Organizacijskog odbora, onako premoren zbog briga koje organizacija ovako velikog događa nosi – često nemam priliku uživati u Festivalu onako kako bih htio. Ove mi je godine, međutim, sudbina namijenila nešto drugačiju ulogu jer sam nastupio kao poseban gost na radionici „*Set the Electrodes for the Heart of the Sun*“. Radionicu su vodile dvije kolegice s godine, **Ružica Tokalić** i **Ivana Marelja**, a tema koju smo pokušali približiti učenicima bili su osnovni principi srčane elektrofiziologije i rad elektrokardiograma. Unatoč nazivu posuđenom od pjesme engleskoga sastava Pink Floyd, izuzev srčanih

» Timsko očitavanje EKG-a

» Vesela demonstratorica u akciji

ZNANSTVENI KUTAK : OD IDEJE DO REALIZACIJE

Ponekad pomislim da je vrijeme kada su ljudi vjerovali u svakojake mitove i magiju iza nas. Danas sve pokušavamo objektivizirati i izmjeriti i bilo koju aktivnost želimo temeljiti na dokazima. Znanost i znanstvena tehnika omogućuju nam to. Ipak, čini se, ona je nekako postala privilegij samo onoga malog postotka cjelokupnog društva koji je akademski obrazovan ili je na putu da to postane. Velik dio naše populacije, nažalost, još uvijek smatra znanost nečim što donosi zlo na ovaj svijet. No, ne treba gubiti nadu i očajavati. Zadnjih nekoliko godina razvila se dosta jaka mreža ljudi koji se bave popularizacijom znanosti. Zahvaljujući njima i njihovu entuzijazmu, danas imamo manifestacije kao što su Festival znanosti, Noć istraživača, znanstvene kafiće i slično.

Prije nekoliko mjeseci kolegici Ružici i meni pružila se prilika da dobijemo svoj prostor i termin za aktivnost koja se bavi popularizacijom znanosti. Tako je krenula priča sa Znanstvenim kutkom.

Klub mladih Split omogućio nam je da znanost preselimo u malo opušteniju atmosferu te da uz šalicu kave ili čaja popričamo o znanstvenim temama na jedan malo slobodniji način, slobodniji u smislu – okruženja i opuštenosti. I tako su prostorije na adresi Ruđera Boškovića 20/B jedan utorak u veljači, ožujku i travnju postale mjesto na kojem smo se družili i razgovarali. Naš cilj bio je približiti znanost i znanstvenike studentima našeg sveučilišta, potaknuti ih da se uključe i otvoriti im put za sudjelovanje u procesu istraživanja i pisanja znanstvenog rada. Tako smo krenuli u našu malu avanturu.

Prvi Znanstveni kutak bio je pravo iznenađenje za nas, nadmašio je sva naša očekivanja. Iako smo bili tek početnici i još uvijek u fazi uhadavanja, popis naših prvih gostiju bio je zavidan. Glavna gošća bila je prof. dr. sc. Livia Puljak, koja je zajedno sa svojim suradnicima predstavila tada svoj najnoviji projekt – portal „Dokazi u medicini“.

tonova druge glazbe nije bilo (što mi je kao izrazitom antitalentu za glazbu svakako išlo na ruku).

Radionica se sastojala od dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom smo dijelu našim srednjoškolskim gostima predstavili osnove srčane građe i fiziologije. Tako je Ivana pričala nešto o anatomiji samoga srca, Ružica o aterosklerozi i promjenama na srcu, a ja sam zaokružio tu priču kratko pojasnivši kako naše srce radi i čemu služi EKG. Nakon nekoliko pitanja prešli smo na praktični dio radionice – snimanje zapisa srčanoga rada naših mladih entuzijasta. U tome nam je pomoglo još nekoliko studenata (nabrojano abecednim redom):

- ✓ Babić, Marija
- ✓ Bilandžić, Josipa
- ✓ Jelovac, Judita
- ✓ Kardum, Branimira
- ✓ Šarić, Frano
- ✓ Veljačić, Daniela
- ✓ Vujčić, Milan.

Iskreno im se zahvaljujemo. Posebno bismo se zahvalili Katedri za patofiziologiju i dr. Jošku Božiću, koji nam je omogućio radionicu, ustupivši nam svu potrebnu opremu. Nadamo se da smo motivirali barem nekoliko učenika da „zagrebu“ u svijet znanosti i da se u još većem broju vidimo na idućem Festivalu!

Marin Viđak,
studentski urednik

» Zainteresirana publika

Osim profesorice Puljak svoj stav o medicini, šarlatanima, dokazima iznijeli su i ostali gosti – sve zvučna imena naše znanstvene scene i naši ugledni profesori – Ana Marušić, Matko Marušić, Ivica Puljak, Darko Modun, Ivica Grković, Viljemka Bučević Popović. Hvala im svima što su odvojili svoje vrijeme za nas, bili smo i više nego oduševljeni njihovim dolaskom. Nakon predstavljanja razvila se diskusija tako da je Znanstveni kutak bio poprilično interaktivan.

» Organizatorice s gostima Znanstvenog kutka

Polako je došao i mjesec ožujak te je bilo vrijeme za novi Znanstveni kutak. Ovaj put naš gost – rado viđen i cijenjen kako hrvatski tako i svjetski znanstvenik, bio je prof. dr. sc. Ivica Puljak. Prostor Kluba mladih bio je pun do zadnjeg mjesta, tražila se stolica viška, čak se i stajalo cijelo druženje. Tema „Zašto će budućnost biti apsolutno fantastična“ privukla je mnoge studente, ali i ljude srednjih godina. Čini nam se da bolja vremena tek dolaze – znanost i tehnologija donose napredak, uz dobre ljudske resurse – ono najbolje tek dolazi.

Mjesec travanj posvetili smo Festivalu znanosti. U goste nam je došao dio Organizacijskog odbora Festivala i nekoliko voditelja radionica. Saznali smo koliko je lako/teško organizirati ovu manifestaciju, koliko truda, ali i ljubavi stoji

u pozadini svega. Voditelji radionica kratko su nam predstavili svoje aktivnosti i pozvali nas na sudjelovanje, što smo iskoristili za malo vlastite samopromocije tako da smo i mi kratko govorili o našoj radionici o EKG-u namijenjenoj srednjoškolicima. Uz nas dvije, „boje“ našeg fakulteta branila je i doc. dr. sc. Vedrana Čikeš Čulić, koja je predstavila svoju malu školu čarolije za najmlađe – Splitwarts.

To je sve sada već iza nas, zadovoljene smo i odazivom i sudjelovanjem studenata. Sada je vrijeme da se uhvatimo posla i pokušamo Znanstveni kutak učiniti još boljim i zabavnijim, da pokušamo integrirati znanost i druga područja ljudskog djelovanja. Veselimo se novoj sezoni druženja, a što ćemo točno raditi, morat ćete pratiti na Facebook stranici Kluba mladih Split. Naravno, za sve ideje, pohvale, prijedloge, ali i kritike možete se javiti na naš mail znanstvenikutak@gmail.com. Želite li biti dio organizacijskog tima i iskušati se u novim stvarima, slobodno se javite.

Mislim da imamo tu sreću što su profesori našeg sveučilišta otvoreni za suradnju i rad sa studentima. S njima je „gušt“ dogovarati gostovanja. Iznenadili smo se koliko je jednostavno razgovarati s velikim ljudima. Zahvaljujem Klubu mladih Split koji nam je osim prostorije i termina omogućio opušteno druženje uz kavu i čaj. A kada sam već krenula sa zahvalama – moram zahvaliti i kolegici i suvoditeljici Ružici Tokalić. A vas čitatelje pozivam na naša druženja – naučit ćete nešto novo, dogovoriti suradnju s profesorima te se priključiti njihovim znanstvenim istraživanjima. Bezbroy je mogućnosti.

Ivana Marelja,
studentica 6. godine Medicine

NOVO VODSTVO STUDENTSKOGA ZBORA

Na sjednici u srpnju članovi Studentskoga zbora izabrali su novo vodstvo za akademsku godinu 2015./2016.

Za predsjednicu Zbora izabrana je Daniela Veljačić, studentica 6. godine studija Medicine, a za njezinu zamjenicu Ana Žeravica, studentica 6. godine studija Dentalne medicine.

Ove nas godine, kao i dosad, očekuje Božićna humanitarna akcija, organizacija Dana fakulteta na Marjanu i odlazak na Humanijadu.

Također bismo se željeli zahvaliti dosadašnjemu predsjedniku Ivanu Budimiru Bekanu na dosadašnjemu radu u vodstvu Studentskoga zbora našega fakulteta i želimo mu puno sreće ubuduće.

U tablicama ispod teksta možete provjeriti tko su vaši predstavnici, za slučaj da vam je dosad promaklo.

MEDICINA

	PREDSTAVNIK	ZAMJENIK PREDSTAVNIKA
1. GODINA	Hana Ahmetović hana.ahmetovic96@gmail.com	Renata Runjić renatarunjic@gmail.com
2. GODINA	Jelena Kosor jelena.kosor@mefst.hr	Stipe Kalac
3. GODINA	Roko Škrabić roko.skrabic@gmail.com	Darija Tudor daria_tudor@hotmail.com
4. GODINA	Alen Juginović bolognaet@yahoo.com	Duje Glavina
5. GODINA	Toni Čeprnja toni.cheprnja93@gmail.com	Ante Pelivan
6. GODINA	Marin Viđak marin.vidjak@gmail.com	Daniela Veljačić daniela.veljacic@gmail.com

DENTALNA MEDICINA

	PREDSTAVNIK	ZAMJENIK PREDSTAVNIKA
1. GODINA	Nika Borović nika.borovic@hotmail.com	Dora Mimica
2. GODINA	Mirna Radović mirna.radovic95@gmail.com	Ivna Čavar ivna96@yahoo.com
3. GODINA	Dona Krišto clairedelune1410@gmail.com	Silvia Skorić
4. GODINA	Bruno Tot btot93@gmail.com	Teo Perišić
5. GODINA	Stipe Mustapić smustapic18@gmail.com	Alen Štrbić
6. GODINA	Ana Žeravica az91032@mefst.hr	Klara Ugrin klara_st_@hotmail.com

STUDIJ MEDICINE NA ENGLESKOM JEZIKU

	PREDSTAVNIK
1. GODINA	Tina Batinović tinabatinovic@yahoo.com
2. GODINA	Ivana Vrdoljak ivrdoljak@comcast.net
3. GODINA	Djordje Tadić d.tadic94@gmail.com
4. GODINA	Arnela Ahmić arnela.ahmic@gmail.com
5. GODINA	Zrinka Visak zrinkav@gmx.de

PREDSJEDNICA STUDENTSKOG ZBORA

Daniela Veljačić

ZAMJENICA PREDSJEDNIKA SZ-A

Ana Žeravica

STUDENTSKI PRAVOBRANITELJ

Marin Viđak

Marin Viđak,
studentski urednik

CROMSIC-OVE STUDENTSKE RAZMJENE

Mnogi od vas vidjeli su prilično primamljive fotografije kolega na pješčanim plažama Portugala ili ispred piramida u Egiptu te se zainteresirali za CroMSIC-ove studentske razmjene. Pripremili smo vam iskustva kolega koji su otišli na razmjenu na ljeto 2015. godine i nekoliko općenitih informacija.

Sustav CroMSIC-ovih razmjena djeluje pod krovnom organizacijom po imenu IFMSA (*International Federation of Medical Students' Associations*). Zahvaljujući ovoj organizaciji, više od 13 000 studenata iz 90 zemalja putuje po svijetu i upoznaje nove zdravstvene sustave i kulture. U sustavu postoje dvije vrste razmjena: znanstvena i profesionalna. Studenti 1. i 2. godine medicine mogu ići isključivo na znanstvenu razmjenu, a ostali studenti mogu ići na obje vrste razmjena. Znanstvena razmjena pruža mogućnost dodatne edukacije u određenom interesnom području, a mentor uključuje studenta u osnovne principe istraživanja, pisanje znanstvenih radova i rad u laboratoriju. Profesionalna razmjena više je orijentirana na praksu i pruža mogućnost rada na kliničkom odjelu. Ovisno o vama i mentorima te državi u koju ste otišli, možda budete u mogućnosti zbrinjavati rane, asistirati na operacijama, intubirati ili postavljati venski put, a zasigurno ćete steći mnogo korisnog znanja o kliničkom radu.

Svi sudionici programa razmjene pohađaju četverotjednu praksu u izabranom području medicine, no ponekad nije moguće dobiti željeni odjel u bolnici ili grad u državi pa to treba imati na umu prije prijave na razmjenu. Jezik na kojem se odrađuje razmjena engleski je jezik ili službeni jezik države u koju idete. Cijena razmjene iznosi 1200 kuna, što uključuje troškove smještaja i jedan obrok dnevno. Smještaj može biti u studentskom domu ili stanu, a ponekad se umjesto obroka može dobiti i novac predviđen za obrok pa studenti jedu u vlastitom aranžmanu.

Na početku svake akademske godine splitska podružnica objavljuje natječaj na koji se prijavljuju zainteresirani studenti. Prikupljene se prijave razmatraju i zbrajaju se

bodovi koji dovode do konačnog poretka studenata. Bodovi za razmjenu dobivaju se na temelju prosjeka ocjena, demonstratura, nagrada, jezika itd., a najveći broj bodova može se ostvariti aktivnim članstvom u CroMSIC-u. Aktivno članstvo podrazumijeva odlazanje na akcije koje odbori pripremaju tijekom akademske godine (informacije o akcijama možete pronaći na Facebook stranici CroMSIC Split ili dobiti elektroničkom poštom koju šaljemo učlanjenim volonterima), pomoć u organizaciji istih i angažman tijekom ljeta kao kontakt-osoba stranim studentima koji dolaze u Split.

Nakon objave rang-liste prijavljenih studenata održat će se sastanak raspodjele zemalja, a student s najvećim brojem bodova ima mogućnost prvi birati zemlju te tako dalje redom. Na razmjenu se također moguće prijaviti u paru, a takvim prijavljivanjem bodovi obaju studenata zbrajaju se i dijele s dva te konačan rezultat ulazi na rang-listu. Za države koje se ne uspiju podijeliti u prvom natječaju u Splitu kao i za države koje se ne uspiju podijeliti u drugim podružnicama organiziraju se kasniji natječaji gdje također postoji prilika za odlazak na razmjenu. Nakon što studenti koji su ostvarili pravo na razmjenu odaberu državu, lokalna dužnosnica za profesionalne razmjene, Lana Mucalo, i lokalni dužnosnik za znanstvene razmjene, Bruno Markioli, upoznat će ih s internetskom bazom podataka IFMSA, gdje svaki student dobije svoje korisničko ime i šifru koji mu služe za daljnju prijavu na razmjenu i komunikaciju sa zemljom domaćinom. No, tu priča još nije gotova. Naime potrebno je rezervirati zrakoplovne karte, organizirati putovanje autobusom ili vlakom, možda se dodatno cijepiti za određenu zemlju ili prikupiti neke posebne dokumente koje zemlja traži. Najteže je od svega položiti sve ispite na vrijeme kako biste imali slobodnih mjesec dana za odlazak. Međutim, iskustva naših kolega iz Katalonije, Belgije, Češke, Turske, Egipta i s Tajlanda uvjerit će vas da se sve to isplati.

EMA PUZINA,
studentica 6. godine Medicine

KATALONIJA U KOLOVOZU 2015.

Katalonija je španjolska najbogatija i najposebnija pokrajina. Vjerojatno je svi povezujete s Barcelonom, no moj prijatelj i kolega Boran Katunarić i ja mjesec dana proveli smo u malom gradiću zvanom Lleida, po broju stanovnika sličnom Splitu. No, za razliku od Splita, Lleidu ne krasi more i turistička sezona s obzirom na to da je smješten u unutrašnjosti. Moram priznati kako prije odlaska na razmjenu i nismo puno očekivali. No, naravno, na razmjeni nije sve u tome u kojem ste gradu smješteni. Dakako, ono što ju krasi jesu i drugi studenti koji dolaze iz raznih krajeva Europe i svijeta. Isto tako, na ovaj smo način dobili apetite za istraživanjem okolnih većih gradova. Tako smo prvi vikend posjetili Valenciju. Bio je to dug put autobusom, no isplatilo se jer Valencia je prekrasan grad s lijepom pješćanom obalom i najvećim akvarijem u Europi.

S obzirom na to da je ovo bila profesionalna razmjena studenata medicine, moram navesti i priču o bolnici u Lleidi. Ostali smo malo iznenađeni toliko niskom razinom znanja engleskog jezika katalonskih liječnika. No, srećom je naš mentor bio Litavac, tako da je on znao govoriti 😊. Bolnica je veoma moderna. Posebno me se dojmio sustav cijevi koje su povezane s laboratorijem te nije potrebno šetati na drugi kraj bolnice kako bi se predao uzorak. No, isto tako, moram istaknuti kako i nismo baš puno vremena proveli u

bolnici. Mentor je bio odličan i nije zahtijevao od nas puno s obzirom na činjenicu da smo s katalonskim jezikom na „oni“, a i prepoznao je kako se u mjesec dana i neće puno toga vidjeti te je vrijednije istraživati Španjolsku i putovati. 😊

No, dosta o poslu, vratimo se na onaj zabavniji dio. Drugi vikend proveli smo u nekoliko gradova. Moram pohvaliti ekipu jer smo se uspjeli organizirati i unajmiti dva automobila na tri dana. U petak smo posjetili Zaragozu, a u subotu Tarragonu i Salou, gradiće koji su smješteni na mediteranskoj obali. Možda vam se čini kako nismo ništa vidjeli u tim gradovima, no imali smo odlične studente domaćine koji bi nam uvijek rekli što vrijedi posjetiti u kojem gradu, a i uz takvog vozača (moju malenkost) i vrhunskog suvozača i majstora navigacije (Borana), ne može biti problema (barem ne većih). Nedjelja je bila posebna priča. Naime, posjetili smo najveći „zabavni“ park u Europi, Port Aventura, svima koji su išli na ekskurziju u Španjolsku poznato mjesto. No, nakon neprospavane noći te čekanja od 3 sata na prvu vožnju, više i nije bilo toliko zabavno. A i uz osjećaj prije vožnje najvišim vlakom smrti u Europi, pri penjanju na 76 metara, unatoč lijepom pogledu, nije toliko zabavno. No, svakako preporučujem svim adrenalinskim zaljubljenicima. U svakom slučaju to je iskustvo koje vrijedi proživjeti 😊.

Treći radni tjedan proveo sam u Madridu. S obzirom na zgusnut raspored, morao sam tamo otići preko tjedna. Madrid je predivan grad s prekrasnom arhitekturom, zaista kraljevski. Bio sam i na prijateljskoj nogometnoj utakmici Real Madrid – Galatasaray. Moram priznati da je to zapravo bio jedan od glavnih razloga mogega dalekog posjeta Madridu. Isplatilo se, unatoč putovanjima autobusom cijelu noć u oba smjera 😊.

Treći smo vikend također unajmljenim automobilima krenuli u otkrivanje novih područja, ovaj put ne samo gradova nego i država. Posjetili smo malu državicu Andoru, zemlju u kojoj nema državnog poreza. Nemojte me pitati kako funkcionira ta država. Svakako je zanimljivo kako u glavnom gradu, Andorri la Veli, postoji stadion kapaciteta

PREPORUKE ZA BELGIJU

većeg od cijele Andore. Nakon provedenog popodneva vratili smo se u španjolsko područje Pireneja jer nas je čekao rezervirani smještaj u malom selu koje, kasnije se ispostavilo, ima svega 7 stanovnika. No to nas nije omelo jer nas je sutra čekao rafting na obližnjoj rijeci, a u nedjelju planinarenje. Zaista odlična iskustva, pogotovo pogled sa 2 200 m nadmorske visine.

Tijekom tjedna vrijeme smo provodili u Lleidi, većinom odmarajući tijekom dana i, između ostalog, učeći španjolski uz mobilnu aplikaciju Duolingo, barem pola sata dnevno (preporučujem svima koji kreću otpočetak s nekim jezikom), a bilo je tu i bazena, zajedničkih druženja, pjesme i gitare, sangrije... Valja spomenuti i *International food and drinking party* na kojem smo Boran i ja odlučili napraviti fritule, a oba „vrhunski“ kuhari. Bilo je to urnebesno, ali fritule su nestale tako da smo zadovoljni 😊. Moram pohvaliti i vrhunski smještaj.

Posljednja četiri dana razmjene proveli smo u Barceloni, s obzirom na to da nam je i let kući bio odatle. Imam veliku dvojbu koji grad je ljepši, Madrid ili Barcelona. No, možda ću ipak prednost dati Barceloni zbog lokacije uz more, ali i čini mi se veće turističke posjećenosti tako da je grad malo „življi“ i bliži našem mentalitetu. Ali zadnja nam je večer upropaštena krađom torbice jednoj kolegici s razmjene, tako da smo tu večer proveli na policiji i u njemačkoj ambasadi. Sutradan je i kolega Argentinac ostao bez novčanika. Tako da se pazite džepara u Barceloni. Toliko mudrosti od mene, svakako jedno predivno iskustvo. Svima preporučujem posjet Španjolskoj, sigurno ću je jednom opet posjetiti!

Boško Jakšić,
student 6. godine Medicine

» Sunčan dan u Belgiji

Belgija nije bila među mojim prioritetima za razmjenu (obvezno se uključite u CroMSIC-ove akcije ako ste izbirljivi oko zemalja!), ali zasigurno je ispunila očekivanja. Leuven također nije bio prvi izbor, ali s obzirom na to da sam u tih mjesec dana upoznala studente na razmjeni u Bruxellesu i Gentu te razmijenila iskustva, mogu reći da je Leuven najbolja opcija u Belgiji.

Leuven se nalazi 20-ak km od Bruxellesa – treba vam nekih pola sata vlakom. To je gradić u kojem svi voze bicikl, jedu vrhunsku čokoladu i piju odlično pivo. Osim što je dom Stelli Artois, ovaj tipičan studentski grad, poznat po sveučilištu KU Leuven i jednoj od najvećih europskih bolnica UZ Leuven, ugošćuje na tisuće domaćih i inozemnih studenata. U gradu zapravo gotovo da i nema nikoga osim studenata tako da teško možete sresti osobu stariju od 30 godina.

Oduševilo me koliko su Belgijanci srdačni, ljubazni i otvoreni. U pravilu svi odlično govore sva tri službena jezika – nizozemski, francuski i njemački, a također i engleski. Oni

» Pozdrav s osmjehom

ambiciozniji dobro se služe i španjolskim ili talijanskim. No, ako se nadate ukusnim tradicionalnim jelima u Belgiji, razočarat ćete se jer se više-manje nude samo *belgian waffles* i *belgian fries*. Domaćinima, naravno, to ne spominjite jer se jako ponose svojim specijalitetima.

A sada da se prihvatimo posla! U bolnici sam dobila odjel interne medicine. Nekoliko dana prije dolaska u Belgiju tajnica mojeg mentora poslala mi je mejl s upitom o mojim interesima u okviru interne medicine te je u skladu s mojim željama organizirala po tjedan dana na odjelima infektologije, endokrinologije, reumatologije i pulmologije. Svaki sam dan morala biti u bolnici po osam sati. Liječnici, sestre i ostalo medicinsko osoblje uvijek su se trudili objasniti mi što god me zanimalo. Profesori su mi odmah po dolasku napomenuli da smijem sudjelovati samo kao promatrač (studenti u Leuvenu tek na petoj godini po prvi put imaju vježbe u bolnici), ali sam ipak mogla auskultirati, čitati EKG itd. S obzirom na to da je bolnica zaista ogromna i s velikim brojem pacijenata, imala sam priliku vidjeti mnogo rijetkih slučajeva s kojima sam se dotad susrela samo u knjigama.

Oduševljenje *social* programom nije izostalo. Na razmjeni nas je bilo samo petero. Međutim, Belgijanci su se jako trudili da sve bude što bolje organizirano pa bi nam se gotovo uvijek pridružilo otprilike 15 kontakt osoba. Sastajali smo se u našem domu, kuhali večere, družili se ili išli u razgledavanje grada, u pubove i klubove, restorane, vožnju biciklom itd. Nije bilo vremena za odmor, uvijek se nekamo išlo, uvijek se nešto radilo. Bio je organiziran i nacionalni program: prvi vikend u Bruxellesu, drugi vikend u Leuvenu zbog Marktrock festivala, koji se tada održavao, a treći vikend u Bruggeu i Gentu. Svaki put bio nam je organiziran i besplatan smještaj tijekom vikenda.

Također moram pohvaliti smještaj u Leuvenu zbog izvrsne lokacije blizu centra grada i bolnice te zbog činjenice da je svatko dobio svoju sobu s vlastitom kupaonicom.

Sve u svemu, boravak u Belgiji bio je jedno odlično iskustvo, s puno novih poznanstava i prijateljstava, zanimljivih anegdota. Belgiju svakako preporučujem za razmjenu!

Zrinka Nikolić,
studentica 6. godine Medicine

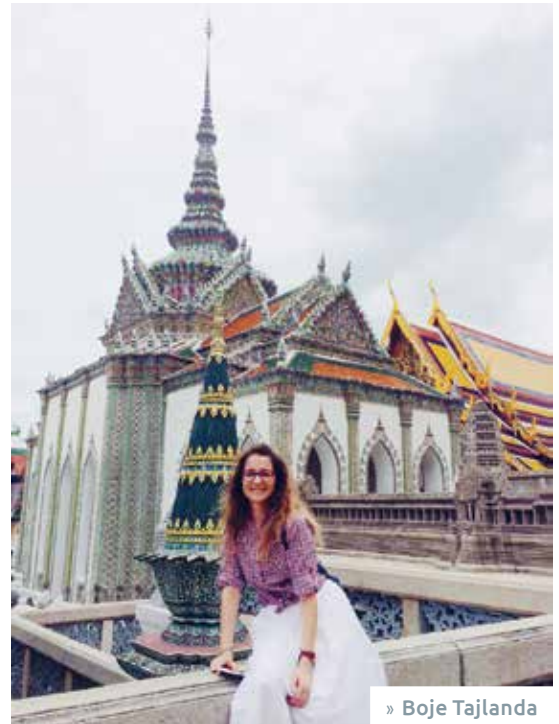
MOJE THAI PUTOVANJE

» Na morskome plavom žalu

» U ugodnome društvu

» Boje Tajlanda

Prošlo je više od mjesec dana od mojeg povratka s Tajlanda, a slike, zvukovi i mirisi još su uvijek tako živi u mislima, kao da sam se tek jučer vratila. Kada me netko pita kako bih opisala tu zemlju, postavi vjerojatno u istom trenutku najteže i najlakše pitanje, pa ću ovim kratkim tekstom pokušati odgovoriti na pitanje i približiti vam Zemlju smijeha – Tajland. Bangkok (glavni grad), odnosno tajlandski Grad Anđela, bio je naša glavna stanica. Prometni kolapsi, gužva, prodavači ulične hrane, suvenira, marketi, žuta rijeka Chao Praya, mistični hramovi, milijuni taksija i vozača tuk-tuka (simpatično vozilo otvorena tipa na tri kotača), smeće na ulici i pokoji štakor, psi lutalice, vrućina, vlaga, popularni *ladyboysi*, bezbroj ležaljki na ulici gdje se možeš zavaliti na polusatnu masažu stopala, mnoštvo turističkih agencija oko Khao San Rooda (najpoznatije ulice Bangkoka), preklimatizirani *7-eleven* (maleni dućani sa svim potrebnim stvarima koji se nalaze doslovno na svakom koraku), guste mreže strujnih kabela koji se protežu ulicama nadohvat ruke... i onaj poseban miris u zraku – e, to je Bangkok. Kako ne biste pomislili da smo tamo bili samo turistički, radili smo i nešto pametno – išli u bolnicu. Eh, bolnica je posebna priča. Najveća u Bangkoku, napravljena u čast kraljevskoj obitelji (inače, kralj i kraljica nalaze se svuda naokolo, kuda god se okrenuo, oni se smiješe i mašu ☺),

ali unatoč zapanjujućoj veličini, iznimno je organizirana. Doduše, malo drukčije nego kod nas. Postoje različiti oblici odjela za različite slojeve društva, tako su vrlo siromašne osobe smještene u sobe s po 40 kreveta, dok su bogati u vlastitim apartmanima koji izgledaju poput onih iz hotela s pet zvjezdica. No, medicinska je skrb podjednaka. Ljudi s kojima sam tamo bila i radila toliko su dobri da je meni uvijek teško u potpunosti opisati to „nešto“ što sam samo tamo osjetila. Uvijek nasmijani (osmijeh je tamo univerzalno sredstvo komunikacije), iskreno dobri, uvijek spremni pomoći, iznimno sretni ljudi unatoč problemima. To je nešto što ih čini posebnima, zato su mali Tajlandci meni najdraži komadić Tajlanda. Osim Bangkoka i bolnice, bili smo i na jugu Tajlanda, njegovu najljepšem dijelu. Za svoje putovanje izabrali smo Ko Phi Phi otoke. Bijele pješčane plaže prepune palmi, zelenoplavo bistro more, šareni morski svijet te beskrajne i vesele noći bile su razlogom našega boravka tamo. Čak nam se i vrijeme smilovalo jer je unatoč kišnoj sezoni većinu vremena bilo sunčano i vrlo vruće. I tako dan po dan, došao je i taj trideseti, dan za rastanak s Tajlandom. Jedina stvar u koju sam sigurna jest da ću se jednom u životu opet vratiti tamo.

Anđela Jurišić,
studentica 6. godine Medicine

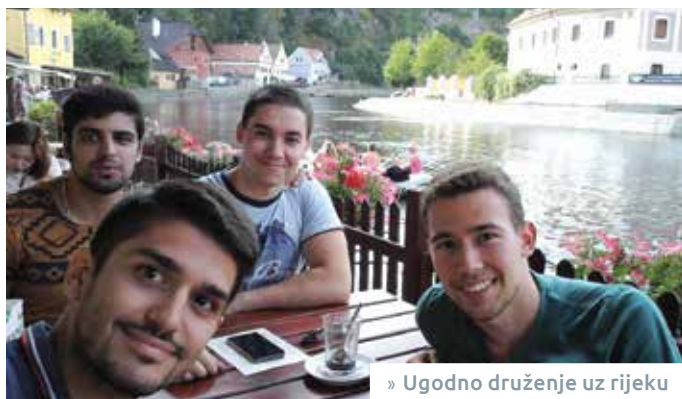
ČEŠKA U KOLOVOZU 2015.

» "White coat party!"

» Živjeli!

» Ugodno druženje uz rijeku

» Zaslužili smo i diplomu

Za sve koji žele na razmjenu i za one koji su u dvojbi, iznijet ću svoje iskustvo s profesionalne razmjene u Češkoj. Bruno Markioli i ja, oboje studenti 4. godine, odlučili smo zajedno otići na razmjenu. Sudjelujući u raznim akcijama CroMSIC-a, prema skupljenim bodovima mogli smo izabrati Češku ili Poljsku. Ne znam kako bi bilo u Poljskoj, ali zasigurno ne žalimo što smo odabrali Češku jer smo tamo proveli nezaboravnih mjesec dana, upoznali puno novih ljudi i vratili se kući bogatiji za jedno veliko iskustvo!

Na početku nismo bili sigurni koji će nas grad dopasti te smo se pribijavali da to neće biti Prag jer iz iskustva starijih kolega znamo da se ponekad ne dobiju željeni gradovi. Međutim, imali smo sreće pa smo ipak dobili Zlatni Prag! Još smo samo trebali poslati papirologiju prilikom prijave, koja nije bila opsežna (karton cijepljenja, motivacijsko pismo i sl.), te smo očito i u tom dijelu imali sreće s obzirom na iskustva drugih kolega. U zračnoj luci dočekala nas je kontakt osoba i odvela do studentskog doma gdje smo bili smješteni te nas uputila u nekoliko osnovnih stvari i pustila da uživamo u Pragu. Što se smještaja tiče, i nije bio najluksuzniji na svijetu, niti je bio na najboljoj lokaciji.

Studentski dom u kojem smo bili nalazi se na samoj periferiji grada i do centra grada trebali smo koristiti autobus za 2 stanice i još 15 -20 min vožnje metroom. WC i kuhinju u kojoj nije bilo ničega (što je pak standardna praksa u svim domovima) na početku smo dijelili sa dvojicom cimera koji su također bili na razmjeni, a na kraju s dva odlična prijatelja, Kirilom iz Bugarske i Szabolczom iz Mađarske. U dom smo došli među prvima, a uskoro se sakupila ekipa od 20-ak studenata iz cijelog svijeta, od Tunisa do Tajvana. Tako smo se upoznali pa nam je za tjedan dana bilo kao da se znamo cijeli život. Zajedno smo izlazili i družili se i više nam nije bio toliko važan ni smještaj, ni udaljenost ili velike vrućine koje su tada vladale. Nova prijateljstva i zajedničke uspomene najveća su vrijednost razmjene, ali ipak smo zadnji dan imali loše iskustvo upravo s jednim od studenata koji je cijelo vrijeme bio s nama na razmjeni s obzirom na to da su nam nestale neke vrijedne stvari iz sobe, tako da opreza nikad dosta. Naši češki domaćini nisu se pretjerano trudili oko društvenog programa (aktivnosti koje domaćini organiziraju) te se nismo previše družili s njima, ali smo se dobro snašli i bez toga. Posjetili smo Český Krumlov, Kutnu Horu, Český Grand Canyon i još puno toga, a na

kraju smo bili i u Berlinu – službenica nam je prodala kartu s pogrešnim datumom pa smo morali kupiti novu na dan putovanja, stoga uvijek provjerite datum i mjesto polaska! U bolnici također nisu bili pretjerano zainteresirani za nas, ali najiskrenije, nismo ni mi bili pretjerano zainteresirani pa se nismo žalili. Bolnica u kojoj smo bili odlična je i bilo je korisno vidjeti neke nove stvari, ali je od studentskog doma udaljena sat vremena metroom. Česi općenito slabije govore engleski (izuzevši kontakt osobe i liječnike), a i nisu pretjerano ljubazni, barem su takva naša iskustva. No, bilo je i pozitivnih primjera.

KONAČNO TURSKA

Trotjedna turska avantura u kojoj smo sudjelovali moja kolegica i djevojka Ana Almić i ja nezaboravno je iskustvo koje bih preporučio svima koji žele probati nešto drugačije. Zašto drugačije? Čuti pucnjeve svakih nekoliko dana pored doma u kojem ste smješteni, otići na vjenčanje na kojem se poslužuje samo flaširana voda, voziti se javnim prijevozom kojim iz "centra" grada do doma vožnja traje 1.30 h, a na dvjema postajama u autobus ulazi i vojnik jer ruta prolazi kroz vojarnu, imati za kontakt osobe kolege čiji je engleski jezik na razini naših osnovnoškolaca, i to mlađih... dovoljno razloga za avanturu.

Avantura nije počela sretno. Već pri samom dolasku ostali smo neugodno iznenađeni spoznajom da nas je naša kontakt osoba pogrešno informirala te smo cijeli dan uzalud proveli na kolodvoru, međutim, to je bio tek početak. Stigavši konačno u Ankaru, našli smo se s kontakt osobom, Ovgu. Ovgu nije znala gdje je ulaz u dom, gdje ćemo biti smješteni, znala je jedino gdje se nalazi sveučilišni kampus. Dolazimo u nedjelju ujutro, gladni, iscrpljeni i ostajemo začuđeni činjenicom da smo u odvojenim sobama. To ne bi bio problem da smo se mogli posjećivati, međutim, zabranjen je prelazak s jedne na drugu stranu doma. U redu, poštujemo i to, ali bez hrane, bez vode (u Turskoj se konzumira samo flaširana voda), bez interneta, sa zaštitarima koji ne razumiju ni "ok" na engleskom, kako da se vidimo, družimo, komuniciramo? Jako neugodno iskustvo koje ne bih nikom poželio. Srećom, to je kratko trajalo jer smo već sutradan upoznali upraviteljicu doma, koja je 15 godina živjela u Americi i savršeno govorila engleski. U tom trenutku to nam je značilo kao dobitak na lutriji. Jedno vrijeme u cijelom kampusu, koji je pet puta veći od našeg fakulteta, boravilo je samo nas

Teško je zapravo sve staviti na papir. Odlučite li se za studentsku razmjenu, što svakako preporučujem, ponesite sa sobom mnogo dobre volje i ne bojte se, sigurno će i drugi studenti doći s istim ciljem, da se zabave (a usput i nešto nauče). A tada vam ne može biti loše, samo manje ili više odlično. Iskočite iz svakodnevnice, proživite život, upoznajte svijet!

Ivan Mihanović,
student 5. godine Medicine

» Ispred Sultanove džamije

» Ispred ulaza u kampus dr Ridvan Ege

petero dolaznih studenata i sedam zaštitara koji 24 h paze na sigurnost doma.

Što se bolničke strane tiče, bili smo smješteni na odjelu interne medicine pod vodstvom dr. sc. Ali Kemala Oguza. Prekrasan čovjek i veliki stručnjak s vrhunskim znanjem engleskog jezika. Rad na njihovim odjelima opušten je i bez velikog stresa, što i ne čudi s obzirom na to da je odnos liječnika i pacijenata 1:2. Liječnik specijalist u ambulanti prosječno ima oko 5 pacijenata dnevno. Zanimljiv je i podatak o frekvenciji i količini doktora na hitnom prijemu. Na prijemu u svakom trenutku dežuraju tri specijalista hitne medicine i četiri specijalizanta hitne medicine, a dnevno u prosjeku imaju 30 pacijenata. Da, 30, ne 300. Vrlo zanimljive brojke, uspoređujući ih s našima.

Kako je ovo Glasnik Medicinskog fakulteta, nije naodmet napomenuti kako sam od tri tjedna boravka tjedan i po imao dijareju, u dva navrata temperaturu i pri povratku kući smršavio skoro 10 kg. Preporučio bih probiotike kod ovakvih putovanja, ali nisam siguran jesu li "evidence based" kod ovakvih situacija pa neću, da se prof. dr. sc. Livia Puljak ne bi naljutila na mene :).

Tijekom tri vikenda posjetili smo Istanbul, Kapadokiju i Antaliju. Istanbul u privatnom aranžmanu, ostalo preko nacionalnih tura. Sva su navedena mjesta predivna i vrijedi ih posjetiti. Mogao bih napisati knjigu o tome, ali nekom drugom zgodom. U Antaliji i Kapadokiji družili smo se s kolegama iz BiH i Srbije. Ostalim studentima nije bilo jasno kako ljudi iz triju različitih država govore "istim" jezikom. Da nije bilo njih, naša turska avantura bila bi mnogo tužnija.

Ankara je relativno dosadan grad. Isto misle i naši turski kolege koji su rođeni i žive tamo. Nema se puno toga vidjeti i posjetiti. Ritam je života brz, promet je za naše pojmove lud i opasan. Sudari su normalna pojava, vozači minibuseva i taksisti sumanuto voze. Tko nije doživio, neće razumjeti. Ulični prodavači i preprodavači svega i svačega znaju biti dosta neugodni i naporni. Naši kolege studenti medicine zaduženi za nas petero dolaznih studenata razočarali su u svakom pogledu. Društveni je program nešto što ne postoji, njihova je snalažljivost u vlastitom gradu nikakva, engleski je na već spomenutoj razini naših osnovnoškolaca. Nacionalni je program donekle "spasio" stvar, ali svi prisutni primijetili su da turska organizacija ima puno prostora za napredovanje. Nije samohvaljenje, ali mi (CroMSIC) stoljećima smo ispred njih.

» Izlazak sunca na Slanom jezeru

» Kapadokija

» U Sulejmanovoj džamiji

Da mogu opet birati, ponovno bih izabrao Tursku, ali ne u ovom trenutku. Nedavni atentat u Ankari, teško stanje u zemlji... ipak treba pričekati bolja i mirnija vremena.

Igor Begović, dr. med.

MOJA AFRIKA

» Hajdukov dres i u srcu Afrike

» S afričkim plemenom

» S kolegama u bolnici

„Mjesec dana u Africi, e, ovo zvuči vrhunski. – Je l' ti uopće znaš di je Botswana? – Nemam pojma! – I ti stvarno želiš ić' tamo? – Daaaa! – Daj, šta ti je, imaš još obavit rotacije, riješit diplomski, uozbilji se.“

Tako je nekako zvučao razgovor u Maloj kavani s kolegom s godine tijekom turnusa Pedijatrije ovoga proljeća. Nekoliko mjeseci poslije našao sam se u bolnici u Gaboroneu zajedno s još dvojicom kolega s Medicinskoga fakulteta u Zagrebu.

Prije svega volio bih ukratko predstaviti i opisati Republiku Botswanu. Hrvati su općenito jako loše upoznati s ovom državom pa postoji mnogo predrasuda i stereotipa koji su, nažalost, često vrlo negativni. Priznajem da sam prije svojega odlaska tamo imao potpuno pogrešnu percepciju i mnoge zablude o Botswani. Najveća od njih bila je da se radi o jako siromašnoj državi, što uopće nije točno. Botswana ima BDP po stanovniku na razini Hrvatske te se, za razliku od naše domovine, trenutno nalazi u jakom gospodarskom zamahu.

Najveće su prirodno bogatstvo ove države dijamanti. Dugi niz godina Botswana je bila pod protektorijatom Velike Britanije, što zapravo predstavlja neki blaži oblik kolonije. 1960-ih godina relativno lako dobiva nezavisnost, a tek se nakon toga u Botswani otkrivaju velika nalazišta dijamantata. Dotada jedna od najsiromašnijih država na svijetu, nakon pronalaska dijamantata počinje svoj ubrzani gospodarski razvoj. U pedesetak godina prošli su put od plemenskoga života do danas, kada je Gaborone urbano središte i prava mala metropola sa zapadnjačkim načinom života. „Development has come“, kako oni to ovdje vole nazivati.

U Botswanu smo došli kao dio projekta koji je nastao iz suradnje između Republike Botswane i Republike Hrvatske, za koju su najzaslužniji prof. dr. sc. Dragan Primorac te rektor sveučilišta u Botswani, prof. dr. sc. Tabo Fakho. Profesor Primorac upoznao nas je s ovim projektom te ponudio mogućnost da odradimo dio stručne prakse u Gaboroneu. Kolege Jamal i Vicko odradili su praksu na

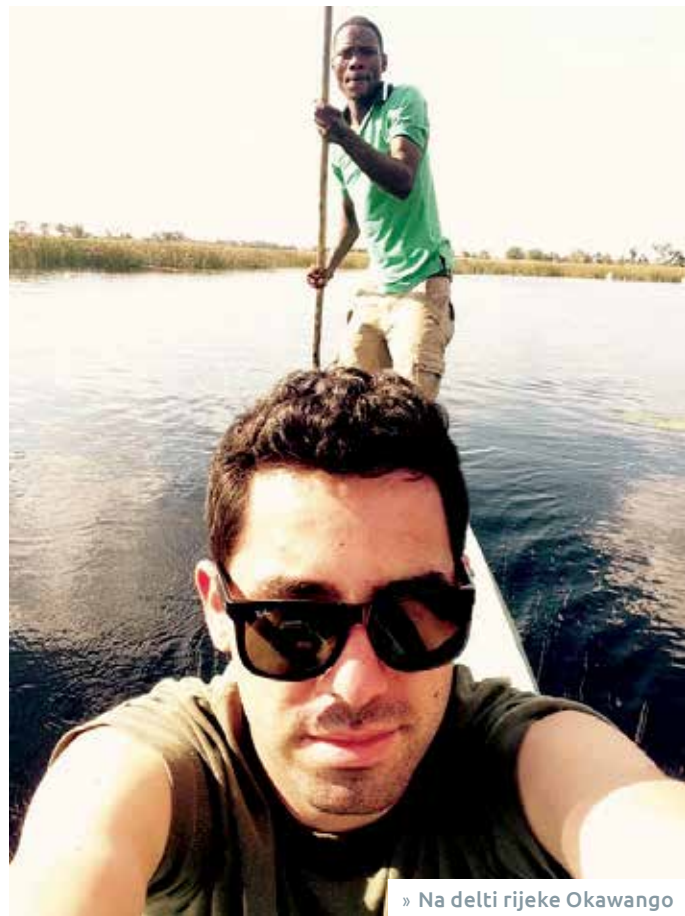

odjelu za infektivne bolesti i odjelu za internu medicinu, a ja sam bio na kirurgiji. Bolnica u Gaboroneu sasvim je dobro opremljena, ima svu nužnu opremu, od zavoja i higijenskih potrepština, infuzija, lijekova pa sve do CT-a i naprednih endoskopskih instrumenata. Najveća je razlika u usporedbi s hrvatskim bolnicama prenapučenost. U jednom odjeljenju nalazi se i do dvadesetak kreveta, a nije rijetkost da pacijenti leže i u krevetima po hodnicima. U Botswani na jednog liječnika dolazi mnogo veći broj pacijenata nego što je to slučaj u Hrvatskoj. Kako je prvi medicinski fakultet osnovan prije manje od deset godina, većina liječnika i specijalista su stranci. Tako je šef kirurgije prof. Michael Walsh Britanac, a radio sam u kirurškom timu dr. Khalila, koji je Egipćanin.

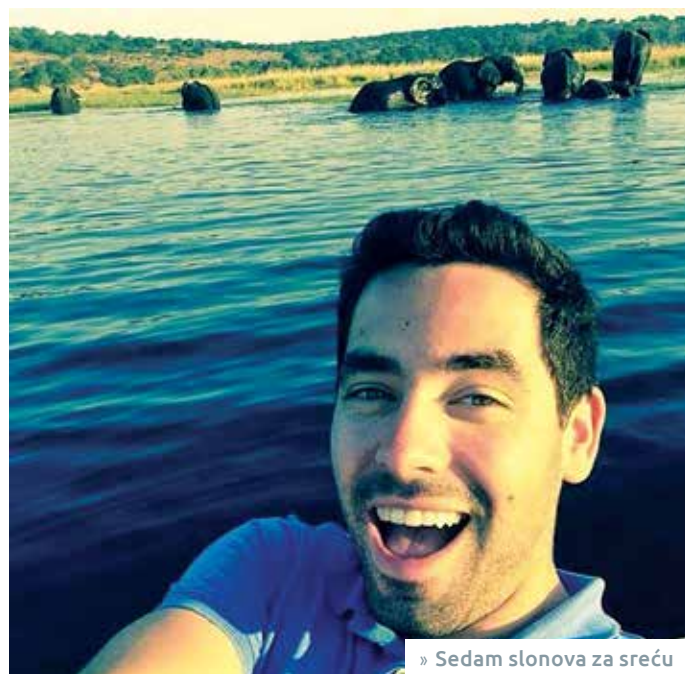
Službeni je jezik engleski. Moj uobičajeni dan u bolnici počeo bi u 7.30 ujutro redovitim kirurškim sastankom na kojem bi se predstavili novoprimljeni pacijenti i njihova medicinska dokumentacija. Raspravljalo bi se i o kompliciranijim slučajevima i donosili zaključci o njihovu daljnjem liječenju te kritizirale pogreške. Svaki stariji kirurg ima svoj kirurški tim u kojem su mlađi liječnik, stažisti, studenti i medicinska sestra koja uglavnom samo vodi dokumentaciju.

Zbog velikog nedostatka stručnog osoblja i ja sam, iako tada tek student pred diplomom, mogao jako mnogo pomoći pacijentima i liječnicima te sam bio potpuno ravnopravan član tima. Najkorisniji je za mene bio rad na odjelu. Kako svaki tim ima veoma mnogo pacijenata, svatko od nas vodio je svoje vlastite tako da smo samostalno odlučivali o daljnjem terapiji, potrebnim dijagnostičkim pretragama, procjenjivali stanje pojedinog pacijenta... Ako bismo imali bilo kakve nedoumice, ukratko bismo o tome raspravili s kirurgom te bi nas on dodatno savjetovao ili korigirao donesene zaključke. Najzanimljiviji mi je bio rad u operacijskoj dvorani. Dr. Khalil radi kao naši specijalisti opće kirurgije. Asistirao sam mu na većini operacija. To su bili jednostavniji zahvati, poput kirurških biopsija, operacija hernija, apendiksa, odstranjivanja čvorova iz dojki pa sve do kompliciranijih od kojih bih izdvojio odstranjivanje ehinokokne ciste jetre veličine 20-ak centimetara te natkoljenu amputaciju.

U mjesec dana našega boravka tamo nismo doživjeli nijedno neugodno iskustvo. Nakon Botswane sve predrasude i strahovi koji se često povezuju s Afrikom padaju u vodu. Iskreno, prijateljskije i bolje ljude nikada nisam upoznao. Bili smo smješteni na Sveučilištu u studentskom smještaju.

» Na delti rijeke Okavango

» Sedam slonova za sreću

U početku, dok se još nismo bili snašli, pomagali su nam domaći studenti. Vrlo brzo uspostavili smo prijateljstva sa studentima te otkrili mjesta koja ovdje služe kao neka vrsta noćnih barova/klubova i središta su studentskog života. Kao bijelci nismo imali nikakvih neugodnih iskustava, naprotiv.

» Viktorijini slapovi u Zambiji

» U afričkoj ordinaciji

» Zajednička fotografija za uspomenu

Svaki smo dan na Sveučilištu imali osiguran doručak, ručak i večeru. Bili smo na primanju kod rektora, koji nas je pozvao i na večeru pri kraju našeg boravka u Botswani. Naravno, Botswana je jedna od najrazvijenijih zemalja Afrike i vjerujem da je teško usporediti situaciju ovdje sa situacijom

u susjednim zemljama. Svejedno, upoznali smo mnogo ljudi i studenata koji su iz Zimbabwea, Kenije, Etiopije te apsolutno ništa negativno ne mogu reći. Naprotiv, često bih bio iznenađen ljubaznošću i velikodušnošću koje sam doživljavao, kao i spremnošću da nam pomognu. Sam način života u Gaboroneu veoma je zapadnjački. Većina se društvenog života odvija po trgovačkim centrima.

Ovdašnji ljudi fascinirani su nogometom. Svi ga vole i svi ga prate. Tako sam se jednoga dana pojavio na odjelu dječje kirurgije s dresovima Hajduka. Djeca su bila oduševljena. E, to je bilo pravo slavlje! Na dječjoj kirurgiji u Gaboroneu otada se navija samo za Hajduk!

Koliko smo bili zadovoljni boravkom u Botswani najbolje govori činjenica da smo odgodili odlazak za tjedan dana. Nakon zadnjeg radnog dana u bolnici unajmili smo automobil i otišli četiri dana razgledavati i ostatak Botswane. Botswana je država površine Francuske, a u njoj živi samo 2 milijuna stanovnika. Više od trećine države prekrivaju nacionalni parkovi. Očuvanost je prirode fascinantna, nešto čega u Europi, nažalost, više nema. Potpuna divljinu, životinje u svojim prirodnim staništima žive svojim prirodnim načinom života. Sjever Botswane turistički je jako popularan. Glavna turistička atrakcija brojni su rezervati. Inače je njihovo razgledavanje jako skupo, no, na sreću, zahvaljujući dobroj volji rektora, nas trojica dobili smo „posebne“ ponude. Dva smo puta bili na safari džipovima, razgledavali smo deltu brodovima u zoru kada životinje dolaze na vodu, posjetili Viktorijine slapove u Zambiji... Najviše me se dojmilo razgledavanje delte Okavango u malim tradicionalnim drvenim brodićima nalik na kanue. U brodiću smo bili ja i domaćin koji se nekom vrstom dugoga štapa odgurivao od dna rijeke te smo tako razgledali cijelu deltu. Zatim smo došli do otoka na kojem smo krenuli u *walking safari*. Teško je uopće opisati tu netaknutu prirodu u kojoj slobodno žive slonovi, žirafe, zebre, lavovi, krokodili, nilski konji, bizoni...

Nažalost, u ovoj je državi velik problem raširenost HIV infekcije i posljedična epidemija tuberkuloze. Odmah po dolasku u bolnici upoznali su nas s nužnom zaštitnom opremom koja se na moje iznenađenje ne razlikuje mnogo od standardne opreme u Hrvatskoj. U principu i mi se prema svakom pacijentu odnosimo kao da potencijalno ima infekciju koja se može prenositi krvlju. Pridržavanjem ovih mjera mogućnosti prijenosa postaju minimalne, a u slučaju

da i dođe do nekog incidenta (npr. ubod iglom) osigurana je postekspozicijska terapija koja i u tom slučaju rizik prijenosa smanjuje na zanemarivo nisku razinu.

U planu je nastavak uspostavljene suradnje tako da će sasvim sigurno i ove godine biti ponuđen odlazak obavljanja stručne prakse/rada u Botswani. Prošle smo godine nas trojica otišla kao studenti 6. godine. Ove bi godine u Botswanu trebali ići već diplomirani studenti. Naravno, moguće je da će ponovno biti ponuđena suradnja i zainteresiranim studentima 6. godine. Moj je osobni savjet da se obvezno prijavite i prihvatite ponuđenu priliku. Pogotovo zato što je u međuvremenu izgrađena nova moderna sveučilišna bolnica koja bi trebala biti otvorena sljedeće godine i zadovoljavati standarde najmodernijih američkih klinika.

Za mnoge koji potajno razmišljaju i o mogućnostima u inozemstvu, ovo predstavlja veliko bogatstvo u životopisu, u što sam se i sam uvjerio na nedavno organiziranom sajmu karijera. Meni je Botswana pružila neprocjenjivu priliku i iskustvo kakvo mi je kao studentu u Hrvatskoj bilo nezamislivo. Na odjelu sam radio sve što je trebalo. U mjesec dana otvorio sam otprilike 50-ak venskih putova, jednako toliko puta izvadio krv, postavio jednako toliko infuzija, previo i obradio desetke rana, postavljao, mijenjao i vadio abdominalne i intrartikularne drenove, svakodnevno postavljao šavove, katetere, radio pred i postoperacijske preglede, primao pacijente na odjel... Zasigurno jako korisno iskustvo prije početka pripravničkog staža.

Frane Martinis, dr. med.

O KNJIŽNICI IZ STUDENTSKOGA KUTA

» Ekipa snova: Frane Martinis, Mihaela Čikeš, Jelena Ćurković, Monika Čikeš i Igor Begović

Godina 2015. bliži se kraju, a s njom se i dio nas oprašta od još jednog vida studiranja. Osim stjecanja diplome (što nam je – većina bi se složila – najvažniji cilj), Medicinski fakultet pruža svojim studentima i priliku da pomažu u Knjižnici. Zašto bi netko, možda se pitate, želio provoditi svoja kasna poslijepodneva (uz obvezna jutra i rana poslijepodneva) na Fakultetu? Razloga je mnogo. Slijede tek neki od njih.

Dovoljno je da tamo provedete jedan dan i shvatit ćete koliko je Knjižnica prometno i dinamično mjesto. Želite li upoznati svoje mlađe i starije kolege (bilo da tražite poznanstva ili iskustva, odnosno savjete), na pravom ste mjestu. Ako ste tip studenta „ima još vremena“, atmosfera zna biti toliko zarazna i zaista vas potaknuti na učenje. Navedeni razlozi možda djeluju kontradiktorno, ali nema bijelog bez crnog, pa tako ni slobodnog vremena i uživanja

bez intenzivnog učenja. I konačno, odrađeni vam je posao, vjerovali ili ne, plaćen preko Student servisa, tako da imate dodatnu motivaciju.

Tko su, dakle, ti sretnici koji su pomagali u Knjižnici u posljednje vrijeme? To su redom: Monika Čikeš, Igor Begović, Frane Martinis, Jelena Ćurković i Mihaela Čikeš. Dakako, zbog raznih razloga (ispiti, putovanja, drugi poslovi i sl.) zamjene su bile poprilično česte, ali ekipa je bila toliko obzirna i složna da se sve odvijalo glatko. Naravno, ništa od toga ne bi bilo moguće bez razumijevanja naših knjižničarki: Ane Utrobičić i Linde Ivas.

Ako se, dakle, odlučite za povremeni rad u Knjižnici (što svakako preporučamo), javite se gospođama knjižničarkama. I to što prije moguće jer – vjerovali ili ne – postoji lista čekanja.

A što se tiče nas sretnika kojima je uspjelo biti dio tima... Troje nas je ove godine diplomiralo (što otvara mnoga vrata, međutim, zatvara ova), tako da je upravo toliko slobodnih mjesta. Koliko god možda djelovalo kao da presijecamo veze s Fakultetom, zapravo je obratno jer uspomene nemaju rok trajanja, a svaki novi susret potencijalno je doživotno prijateljstvo.

I konačno: našoj Moniki i Jeleni želimo sreću s novim timom :)

Mihaela Čikeš, dr. med.

STRUČNI ČASOPIS DENTIST

» Glavna urednica
DentiSt-a

Biti urednica stručnog studentskog časopisa prilika je, čast, ali i velika odgovornost.

Kada mi je prodekanica pružila priliku da se iskažem u ponovnom pokretanju našeg stručnog **DentiSt-a**, moram priznati da, iako sam bila ponosna, zasigurno nisam bila sigurna u pozitivan ishod jer je časopis stagnirao već dulji vremenski period. Najvažnija je odluka bila odabrati dobar urednički tim, a zamjenica, kolegica Dona Vlahović, pokazala je razumijevanje i interes za njegovim ponovnim pokretanjem.

Zamjenici kolega Jure Ljubičić i kolegica Nikolina Katić uvijek su i u svakom trenutku pokazivali razumijevanje i spremnost za rad. Kolegica i prijateljica doktorica dentalne medicine Matea Majstorović Matejić pomogla je s grafičkom pripremom, iako je bila pretrpana radom u ordinaciji.

Njoj se moram posebno zahvaliti jer mi je njezina pomoć na samom početku puno značila.

DentiSt je časopis studenata Dentalne medicine našeg Medicinskog fakulteta u Splitu. Cilj je časopisa uvođenje studenata u pisanje članaka i promicanje izvrsnosti u našoj struci. *DentiSt* izlazi dva puta godišnje i čitavu smo godinu zaokupljeni radom na njemu.

Časopis je podijeljen na stručni dio (podrazumijeva teme iz dentalne medicine) i „aktualni“ dio u kojem pratimo izvješća s kongresa i edukacija, događanja na Fakultetu, radionice poput Itop-a, radionice Dentalne implantologije, a u posljednjem smo broju popratili tečaj „*Preparacije za potpunu keramičku krunicu i ljuskicu*“ u priznatom edukacijskom centru Ivoclar Vivadent u Beču, na kojem sam sudjelovala sredinom ljeta.

Pisanje članaka i rad na časopisu kreativan su posao koji pojedinca uvodi u sferu znanstvenog dijela života u kojem se često i nije lako snaći, a to se najbolje shvati kada se u konačnici nešto treba napisati. Smatram da je sudjelovanje

u stvaranju časopisa i pisanju članaka važna komponenta za koju bismo svi trebali biti zainteresirani.

Kao glavna urednica svakodnevno moram biti u kontaktu s kolegama koji sudjeluju u radu i pišu članke. Također sam uvijek dostupna donatorima uz, naravno, svakodnevne obveze na Fakultetu i u Poliklinici tako da ponekad nije lako uskladiti sve, ali trudim se jer sam imala veliku volju za ponovnim pokretanjem časopisa. Sada osjećam još veći entuzijazam za njegovim poboljšanjem.

DentiSt planiramo prevesti na engleski jezik, o čemu ćemo još razgovarati s našom prodekanicom.

Moram priznati da smo treći broj časopisa pripremali nekoliko mjeseci jer smo u bazi imali dio pripremljenih članaka, no nije sve u konačnici realizirano kako smo zamislili.

Treći broj časopisa, kao ni sve na ovom svijetu, nije bio savršen, no odmah smo krenuli s radom na četvrtom broju koji izlazi krajem sljedećeg tjedna.

Financiramo se donacijama raznih stomatoloških tvrtki s kojima kao glavna urednica stupam u kontakt. Naši su donatori susretljivi i rado nam pomažu donacijama, tako da u financijskom smislu trenutno nemamo nikakvih problema.

Donatori su Stomatološka poliklinika Split, Terzić d. o. o, Dental grupa d. o. o, Apolonia d. o. o, Albidus d. o. o, Cute kute d. o. o, tvrtka Maico d. o. o. i drugi.

Četvrti broj *DentiSt-a* profesionalno je grafički pripremljen i lektoriran. Nadam se da ćemo i dalje ustrajati u radu, tim više što smo dosada dokazali da se uz rad i volju može puno toga napraviti.

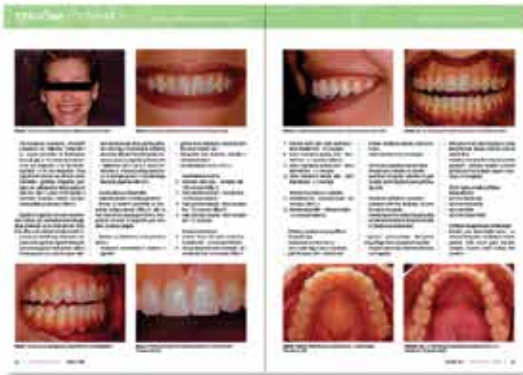
Potpora je najvažnija stvar i pokretač, stoga se najviše zahvaljujem prodekanici prof. prim. Dolores Biočini-Lukendi, ravnateljici Stomatološke poliklinike Split, koja je meni kao studentici najveća motivacija i uzor.

Ivana Strikić
glavna urednica stručnog časopisa DentiSt

DentiST

LIST STUDENATA STUDIJA DENTALNE MEDICINE MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

FOTO ŽULJ

Ispod faksa imamo igralište na kojem bi nam mnogi pozavidjeli! Jeste li se ikad spustili i pogledali? Zelena podloga je doista fantastična; glatka je i elastična! I baš kad vam dođe želja zaigrati „basket“ vidjeti ćete žalosno stanje koševa koji su potpuno neupotrebljivi. A i grafiti na obližnjem zidu su osvanuli! Vrijeme je da taj dio fakulteta dovedemo u sklad s ostatkom našeg „mini kampusa“.

FOTO KOLAČIĆ

Kako su nam ove godine rodile naše masline! Donje grane samo što ne dodiruju travnjak ispod stabala. Dok Glasnik izađe iz tiska masline će sigurno biti obrane a „Olea MEFST“ u flašicama! Ma pravi smo dalmatinski faks!

INTERVJU S DEKANOM

Profesore, biste li mogli za početak predstaviti svoj tim?

Moji su suradnici već vodili studije Dentalne medicine, Medicine na engleskom jeziku i Farmacije jer mi se činilo da nakon ustroja tih mladih studija moramo održati kontinuitet i osigurati da oni zažive na pravi način. U ovom trenutku studij Dentalne medicine nije ni izbliza na razini na kojoj bih ja volio da jest, nije dokraja ustrojen u smislu kadrovskog ekipiranja ni prostornog opremanja, pa svi zajedno moramo napraviti velike iskorake da taj studij dignemo na onu razinu na kojoj je Medicina. I to je obveza koju sam preuzeo i rado ću je ispuniti sa svojim suradnicima budemo li imali potporu čitavog Fakulteta.

Studij na engleskom jeziku iznimno je važan jer osigurava međunarodnu prepoznatljivost i opstanak Fakulteta u vremenu lošeg i nedovoljnog financiranja od strane Ministarstva. Nismo još doveli prve studente do diplome (sad smo na petoj godini) i na kliničkom dijelu nastave moramo osigurati onu kvalitetu koju smo imali na pretkliničkom. Na tome se sada radi. Studij na engleskom jeziku ima sve uvjete ne samo da opstane nego i da se razvije, a postoji sve više ponuda da Fakultet otvori i dodatne mogućnosti studija Medicine na engleskom jeziku, ali zbog trenutnih kadrovskih poteškoća to nismo u mogućnosti napraviti, premda bi to Fakultetu puno značilo i u materijalnom smislu i u međunarodnoj prepoznatljivosti.

Studij Farmacije uspješna je priča unatoč neizvjesnom početku. Sada imamo prve diplomirane farmaceute i to je velika stvar! Taj studij upisuju kvalitetni studenti i dva fakulteta, naš i KTF, sada imaju jako dobre odnose i pokrivaju svaki po trećinu studija, a trećinu farmaceutski kadar kojega još uvijek uglavnom čine gostujući nastavnici. Veliki nam je izazov stvoriti taj kadar. Volio bih naglasiti važnost Ljekarničke komore i ljekarni Splitsko-dalmatinske županije. To je na kraju ispala, ponavljam, uspješna priča i upravo se pišu prve potvrde novim magistrima farmacije koje smo školovali, i diploma *supplementi*.

Osim njih, tu su i prodekan za nastavu, prof. dr. sc. Ante Tonkić, kolega kliničar koji je već bio involviran na Fakultetu u izradi diplomskih radova i ima iskustva u odnosima sa studentima. Nadam se da će ta priča biti dobra, iako kliničari uglavnom nemaju dovoljno vremena na način na koji je posao sada ustrojen u bolnici i na Fakultetu, ali kolega je tu već dugo vremena i poznat mu je fakultetski sustav i ovaj posao. Imat će svakako svu moguću pomoć Povjerenstva za nastavu i moju osobnu kao bivšeg prodekana za nastavu. Prodekanica za znanost prof. dr. sc. Mirna Saraga Babić moja je prva mentorica u znanosti sa studija, osoba koja ima dignitet i dugo trajanje u kvalitetnoj znanosti, a prodekan za financije jest prof. dr. sc. Ante Punda, koji je već bio u Upravi koju je vodio moj prethodnik, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, i koji jamči kontinuitet u financijskom smislu kako bismo uopće mogli funkcionirati.

Koji su glavni ciljevi Vašega mandata?

Naš je fakultet još uvijek u razvoju, od '97. godine naovamo i sada smo opet na prekretnici. Ili ćemo postati velik i ozbiljan fakultet ako se sve kockice poslože, poboljšamo kadrovsku osnovicu, dogradimo sustav koji već više od 18 godina gradimo, podignemo razinu kvalitete u znanosti i nastavi i općenito sustave vrijednosti, ili ćemo se uklopiti u hrvatsku zbilju i zbilju Sveučilišta u Splitu. Koja je dobra, ali mi težimo još boljem. Mislim da imamo mogućnost postati velik Fakultet. Važan je preduvjet osiguranje financijske

stabilnosti. Puno je toga napravila prethodna Uprava u proteklom razdoblju. Temelj za financijsku stabilnost jesu i bolji programski ugovori – i bolje financiranje našega fakulteta od strane Ministarstva. Naš je najveći nedostatak kadrovski deficit – s obzirom na nastavno opterećenje u ovom trenutku nedostaje nam 79 ljudi, bilo naših trenutnih vanjskih suradnika ili novih suradnika – istaknutih ljudi u svojem području u struci i znanosti.

Sveučilište u Splitu potaklo je priču s Vladom RH da se poveća proračun za Sveučilište, a mi ćemo se boriti da dobijemo svoj dio koji nam pripada. Fakultet još uvijek previše ovisi o entuzijazmu naših zaposlenika, umjesto da se radi o dobro uhodanom sustavu. Fakultet mora jačati svoj položaj na Sveučilištu – mi smo perjanica našega sveučilišta i zaslužujemo još bolji financijski tretman!

Na kraju, važno je poraditi na međunarodnoj prepoznatljivosti i za to imamo mogućnosti. Naši zaposlenici koji su proveli dio svojeg obrazovanja u inozemstvu naš su kapital i oni imaju svoje institucije s kojima nas mogu još bolje povezati. S tim institucijama planiram vrlo skoro potpisati bilateralne ugovore koji će omogućiti protok ljudi (strukturiranu studentsku i nastavničku mobilnost) službenim kanalima. S nekim od tih ustanova već surađujemo, kao npr. s Medical College of Wisconsin, a neke su ustanove nove i s njima smo sad u pregovorima, kao s Penn State University, ali i s nekoliko sveučilišta iz EU-a. Konačni je cilj da standardi koji vrijede u tom svijetu počnu vrijediti i kod nas. Mi u konačnici moramo objasniti i našim studentima da je moguće već za vrijeme studija, primjerice, napraviti konkretne korake u znanosti i da njihova karijera bude i znanost i liječnička struka jer su to neodvojive kategorije. Znam da neke konkretne iskorake možemo napraviti u tom području.

Što studenti mogu očekivati?

Studenti mogu, osim povećanja navedenih mogućnosti u nastavi i znanosti, očekivati i potporu u raznovrsnosti studentskoga života. U jačanju studentskoga standarda i studentskim projektima. Studentima se treba omogućiti jače sudjelovanje u društvenom životu, kulturi i sportu – jer ne trebamo školovati „fah idiote“ koji nemaju socijalnu komponentu. Drugo, volio bih što više vremena posvetiti dobrim i odličnim studentima – a ne da se stalno bavimo lošijim

studentima i problemima. Siguran sam da je ogromna većina naših studenata dobra i trebalo bi više pozornosti posvetiti njima i njihovoj dodatnoj motivaciji i nagrađivanju. Važno je zajedno sa studentima profilirati novi sustav vrijednosti i omogućiti im da sazriju kao cjelovite osobe, liječnici i farmaceuti koji imaju sve opcije u glavi i koji znaju da će se naporan i težak rad isplatiti jednog dana.

Imate li kakvih poruka za zaposlenike Fakulteta?

Stručne službe Fakulteta i Uprava, ali i studenti, moraju bolje komunicirati nego što je to dosad bio slučaj. Treba i službama što više olakšati posao kako bismo svi skupa bolje radili i bili učinkovitiji – jer slikovito rečeno, ne može Mandžukić dati gol ako mu nitko ne doda *balun*, i svi – i oni na klupi i oni na tribinama moraju surađivati i dati svoj doprinos. Komunikacija može biti puno bolja, a svi trebaju shvatiti i osjetiti koliko je važan njihov doprinos u cijelom procesu.

Koje su mane Fakulteta?

Mana ima puno ... Mi smo još uvijek nedorečeni, još uvijek previše improviziramo i živimo od entuzijazma i dobre volje pojedinaca. Problem je isto tako što je težište na problemima, a ne na novim iskoracima, na lošijim studentima, a ne na najboljima koji moraju biti uzori svima. Djelatnici Fakulteta, i nastavnici i nenastavno osoblje, preopterećeni su jer nas je premalo za količinu posla koji obavljamo, a to se može reflektirati na kvalitetu kad presahne entuzijazam.

Koji je bio Vaš prvi potez kao dekana?

Sazvao sam šefove stručnih službi i zamolio ih da naprave samoprocjenu, da identificiraju probleme u svojem djelo-kruhu rada i da mi ponude rješenja, a ne da dolaze samo s problemima i očekuju da će ih netko drugi rješavati umjesto njih. Zatražio sam od njih da naš fakultet shvate kao svoju instituciju koja umnogome ovisi o vlastitim prihodima te da moraju razumjeti da se dobar rad isplati, a ne da samo očekujemo da nam država da nešto na gotovo. Imali smo dobar i konstruktivan razgovor i radit ćemo zajedno na tome da funkcioniramo još bolje i izgradimo što je moguće više sustav koji će se održavati bez prevelike improvizacije.

Planirate li jačati suradnju s drugim fakultetima?

Mislim da tu imamo prostora za dodatni napredak. Unutar RH postoji i službeno tijelo, Dekanska konferencija, koja je već pokrenula puno inicijativa i dovela do nekih zajedničkih rješenja koja pojedinačni medicinski fakulteti ne bi mogli provesti. Novi je dekan zagrebačkog fakulteta pretkliničar i dobri smo poznanici. Mislim da je klima dobra – i jedino zajedničkim snagama možemo pokrenuti stvari u Hrvatskoj i riješiti zajedničke probleme. S obzirom na svoje prijašnje iskustvo u umrežavanju medicinskih fakulteta u Hrvatskoj, tu očekujem veliki iskorak. Prostora ima i za još bolju suradnju s Farmaceutsko-biokemijskim fakultetom u Zagrebu u vezi sa studijem Farmacije te naravno sa srodnim fakultetima izvan RH iz bližeg okružja poput Mostara, Sarajeva, Ljubljane i Maribora, ali i drugih europskih fakulteta ili američkih, od kojih sam neke već spomenuo.

Kako se Fakultet danas razlikuje od Fakulteta na kojem ste vi studirali?

Gotovo je sve bitno drukčije. Prostorni i tehnološki uvjeti danas su prava znanstvena fantastika u usporedbi s onim što je bilo nekad. Danas imamo turnusnu nastavu, a prije smo slušali jedno, učili drugo, a polagali treće. Ne ovisimo više o profesorima iz Zagreba koji su nekad kasnili jer bi let bio otkazan, pa bi, dobro se sjećam ispita iz Anatomije, čekali od 8 sati ujutro kada je ispit bio zakazan do 5, 6 popodne. Neke stvari ipak nisu drukčije – i danas, kao i onda, trebalo je naporno učiti (smijeh). Medicina uvijek ista.

Kakav ste bili student?

Pa... kažu da sam bio solidan student. Zanimala me znanost, i taman kada sam bio na drugoj godini fakulteta, dovršen je Patološko-anatomski kompleks i otvorio se Laboratorij za histologiju i embriologiju. Tamo sam surađivao sa svojom mentoricom prof. Saraga- Babić, koja je tada *friško* došla iz Zagreba kao asistentica. U slobodno sam vrijeme bio član studentskih sekcija, kojih mi se čini da je bilo puno više i da je studentski život bio bogatiji, ali dozvoljavam da sam potpuno u krivu i neupućen. Tada smo tiskali i prvi studentski časopis *Likar*, čiji sam bio urednik, a igrao sam i nogomet i košarku za Fakultet.

A sada?

A sada ... (smijeh). Slobodno mi vrijeme postaje sve dragocjenije jer ga sve manje imam. Neki s kojima sam jako suglasan počeli su govoriti o bogatstvu na način da ga definiraju kvalitetnim slobodnim vremenom, a ne novcem. Mi danas stalno trčimo s posla na posao, s obveze na obvezu. Vremena je sve manje, posebice za obitelj i za sebe. Svi smo stalno *online* i stalno dostupni. E-mail je postalo nemoguće pratiti zbog stotinu i više mailova koji mi dnevno dolaze. Gitaru koju sam svirao sada sviram vrlo rijetko i sve rjeđe, balun igram jedva jednom tjedno, košarku sam već odavno prestao igrati. Nekad sam bio lud za filmom i redoviti gost Kinoteke *Zlatna vrata*, a sada gledam uglavnom lagane filmove za „odmoriti mozak“.

razgovor vodio Marin Viđak,
studentski urednik

5TH CROATIAN NEUROSCIENCE CONGRESS 3RD CROATIAN SLEEP SYMPOSIUM

» Prof. dr. sc. Zoran
Đogaš, predsjednik
Organizacijskog odbora

» Ženske snage u neuroznanosti

U razdoblju od 17. do 19. rujna na našem fakultetu održan je 5. hrvatski kongres neuroznanosti (*5th Croatian Neuroscience Congress*), organiziran od strane Hrvatskog društva za neuroznanost, Zavoda za neuroznanost Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Hrvatskog vijeća za mozak. Na kongresu je 17 stručnjaka održalo predavanja, izloženo je 77 postera, a ukupno je sudjelovalo više od 130 registriranih sudionika.

Osnovni program Kongresa uključivao je prezentacije projekata odobrenih na posljednjem natječaju Hrvatske zaklade za znanost. Teme izložene u obliku postera pokazale su širinu neuroznanstvenih istraživanja u Hrvatskoj te su pokrile bazične teme poput molekularne neuroznanosti, neuralne regulacije disanja i neurorazvojnih poremećaja, ali i kliničke teme iz područja neurofarmakologije, kognitivne neuroznanosti, medicine spavanja i neurodegenerativnih bolesti. Jako smo ponosni što je jedan od nagrađenih postera potekao upravo iz našeg laboratorija za neuroznanost. Ostali nagrađeni posteristi pristigli su sa zagrebačkog sveučilišta, uključujući i Fakultet elektrotehnike i računarstva, što dobro ilustrira širinu tema obuhvaćenih Kongresom.

U sklopu Kongresa održana su i dva satelitska događaja. Prije početka Kongresa održan je 3rd Croatian Sleep

Symposium u organizaciji Zavoda za neuroznanost Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. Predavanja o najzanimljivijim i najnovijim spoznajama iz područja medicine spavanja na ovom simpoziju održalo je 17 stručnjaka za medicinu spavanja s hrvatskih i stranih sveučilišta. Posljednji dan Kongresa održan je drugi satelitski događaj, Studentska sekcija za neuroznanost s Medicinskoga fakulteta u Zagrebu organizirala je predstavljanje djelovanja Sekcije studentima Sveučilišta u Splitu. Ishod upoznavanja s radom zagrebačke Studentske sekcije za neuroznanost inicijativa je naših studenata za pokretanjem splitske studentske sekcije za neuroznanost.

Šarolikost i kvalitetu istraživanja i tema predstavljenih na Kongresu, kao i sveukupnu organizaciju 5. Hrvatskog kongresa neuroznanosti, profesor Zoran Đogaš, predsjednik Organizacijskog odbora i akademik Ivica Kostović, predsjednik Hrvatskog društva za neuroznanost, ocijenili su kao znanstveno i organizacijski najuspješniji hrvatski kongres neuroznanosti dosad.

dr. sc. Ivana Pavlinac Dodig, dr. med.

PRVI STUDENTI MEDICINE NA SPLITSKOM STUDIJU MEDICINE MEDICINSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU 1975. GODINE

» Studenti 5. godine Medicine – prva generacija splitskih studenata, 1975. ispred splitske bolnice: Vojko Viđak, Petar Lozo, Goran Pavičić, Eda Trs, dr.sc. Biserka Belicza (nastavnica povijesti medicine iz Zagreba), Nediljko Jurišić-Sokić i Mladen Smoljanović (fotografirao: Mate Nenadić)

» G. Pavičić, V. Viđak, P. Lozo, E. Trs-Matešić, M. Smoljanović ispred ulaza Medicinskoga fakulteta u Splitu 19. listopada 2015. (fotografirao: Milan Ivanišević)

Prije 40 godina otvorio se Studij medicine u Splitu pod pokroviteljstvom Medicinskoga fakulteta u Zagrebu. U prvoj generaciji, ak. god. 1975./1976., bilo je šest studenata. Ti „hrabri“ studenti prešli su iz Zagreba u Split na 5. godinu Studija medicine. To su bili Eda Trs, Mladen Smoljanović, Vojko Viđak, Petar Lozo, Goran Pavičić i Nediljko Jurišić-Sokić.

Razgovarajući s njima, postavio sam im nekoliko pitanja, kao zašto su prešli u Split, kako je tada izgledala nastava, gdje su i što danas rade.

Dr. Eda Trs, udana Matešić, specijalistica je školske medicine i sada je koncesionar obiteljske medicine u Splitu. Prof. dr. sc. Mladen Smoljanović bio je ravnatelj Zavoda za zaštitu zdravlja u Splitu od 1991. do 2003. godine. Danas je u istom Zavodu voditelj Odjela/Centra za gerontologiju i profesor je na Katedri za javno zdravstvo Medicinskoga fakulteta u Splitu. Dr. Vojko Viđak je kirurg, dr. Petar Lozo kardiolog, a Goran Pavičić dermatolog u KBC-u Split. Dr. Nediljko Jurišić-Sokić radio je kao liječnik opće medicine u Podstrani, a sada u Virovitici.

Na pitanje zašto su prešli u Split prof. Smoljanović odgovara: „Svatko od nas imao je svoje razloge. Za sebe i dr. Lozu mogu kazati da smo imali jaku želju da Split konačno ima studij medicine. Drugi je razlog taj da je lakše studirati iz obiteljske kuće nego u uvjetima podstanarske odvojenosti. Tu je bilo i jako agitiranje splitskih nastavnika, naročito dr. Mile Pezzija i dr. Silvija Ćurina, koji su više puta dolazili u Zagreb“. Dr. Viđak je nadodao da su splitske medicinske ustanove obećale da će tim prvim studentima medicine osigurati plaćeni staž nakon završetka studija te da će imati prednost pri zapošljavanju.

Jeste li bili zadovoljni nastavom i nastavnicima? Dr. Smoljanović je kazao: „Nastavnici su bili puni entuzijazma, poleta i volje da nesebično prenesu svoje znanje i praktično iskustvo. Predavanja su držali u velikoj dobro opremljenoj predavaonici na Firulama, a kako nas je bilo samo šest, morali smo biti na svim predavanjima. Predavači su mahom bili iz Opće bolnice Split, ali bilo ih je i iz Zagreba za nedostajajuće kolegije te iz Zadra, Dubrovnika i Šibenika.“ Dr. Viđak je rekao da su profesori iz Zagreba držali „blok“ predavanja, što

je u to vrijeme bila novost. Zatim je nadopunio: „Profesori, svaki za sebe, bili su posebni, vrlo angažirani, pristupačni i puni želje da nam prenesu znanje. S nama su postupali kao da smo specijalizanti, a ne studenti. Profesori Tomaseo, Kraljević, Ružić, Zlatar, Postružnik, Polić, Štambuk, Jelačić bili su zapravo nosioci te prve pete godine u Splitu. Prošlo je 40 godina i svi su oni danas pokojni, možda gotovo i zaboravljeni, pa ih baš zato moramo spomenuti kao pionire kliničke medicine.“

Dr. Smoljanović i dr. Viđak kazali su da već od prvih kontakata ne da nisu požalili nego da su bili oduševljeni pristupom i dobrodošlicom naših profesora. Često su se kao studenti družili. Dr. Smoljanović kaže: „Bilo nas je samo šest. Bili smo mršavi i svi smo mogli stati u jedno osobno vozilo. Znali smo otići nekamo na izlet, kao npr. kod našega Mate Nenadića u Vinjane Gornje. Mate je bio bolnički fotograf i stalno nam je bio na predavanjima zbog projekcija i ostale tehnike. Slušajući predavanja s nama, Mate je dobio volju upisati studij radiologije i postao je inženjer radiologije u svom Imotskom, a kasnije sabornik prvoga saziva Hrvatskog sabora.“ Mate Nenadić snimio je i njihovu zajedničku fotografiju 1975. godine, koju možete vidjeti uz ovaj tekst.

Postoje li nekakve dogodovštine ili zanimljivosti iz toga razdoblja?

Na to je pitanje prof. Smoljanović odgovorio opisavši nekoliko dogodovština: „Jednom me je prof. Ivan Tomaseo na hodniku stare splitske bolnice zaustavio i pitao: 'Je li, koliko si danas pregledao prostata?' Odgovorio sam: 'Profesore, danas nijednu.' Izderao se 'Šta?' Odgovorim mu: 'Pa ona vaša ne da mi rukavice. Kaže da ih nema dovoljno!' Tada mi je stavio prst pred nos i rekao: 'Prst šporakaj, a nemoj obraz!' Kasnije sam se u praksi često sjetio toga.

Nezaboravno je bilo kada nam je prof. Ljubomir Kraljević, koji nam je predavao Ratnu kirurgiju i vodio nas po čitavoj tadašnjoj Vojnoj bolnici, držao ruku i pokazivao kako ćemo pregledati dijelove abdomena, kako držati iglodržač, kakav i koji šav gdje staviti itd. Meni osobno njegove su riječi puno značile kada sam organizirao i vodio sanitet po cijeloj južnoj Hrvatskoj. Govorio je: 'Kirurga i anesteziologa nikad dosta!'

Iskustva turnusa iz Ginekologije i porodništva kod prof. Postružnika pamtim i danas. Kako je to sve izgledalo jednostavno kada vam je on držao ruku kod vođenja poroda.

Na ispitu sam dobio četvorku jer nisam brzo odgovorio na upit: 'Rani znak karcinoma ovarija?' Šutio sam i onda sam rekao: 'Profesore, pa nema ga!' Zato danas postoje brojni markeri“, zaključio je prof. Smoljanović te nastavio s novom zgodom:

„Profesor Otorinolaringologije Josip Ružić, kada je morao prstom odljuštiti tumorsko tkivo parotide uraslo pod lubanjsku jamu u retrofaringealni prostor, govorio nam je: 'Mladi kolege, nemojte se čuditi što ovo radim. Zahvat se mora dovršiti, a prst ima oko!'“

Zatim je prof. Smoljanović nadodao: „Ponovno smo iste nastavnike sretali i od njih učili na stažu. Oni su nas znali i na nas posebno pazili, a mi smo bili puni obzira prema njima, nismo ih smjeli iznevjeriti.

Kasnije u praksi mogli smo im se uvijek za sve obratiti. Stoga nije bilo nikakvo čudo što smo vrlo lako i uspješno obavljali rad liječnika obiteljske medicine na udaljenim područjima, otocima, Zagori, Bukovici.

Svi ti dragi profesori, veliki entuzijasti svoje struke, nesebični učitelji, odavno su nas napustili, ali ostala je vječana uspomena na njihovo djelo. Svima veliko hvala!“

Ovaj intervju završio bih riječima dr. Viđaka. „Svi smo završili specijalizacije, neki su odradili svoj radni vijek kao bolnički liječnici, neki u općoj praksi, prošli kroz Scile i Haribde kliničke medicine, sudjelovali u ratu. I za kraj pada mi na pamet uzrečica: Od kolijevke pa do groba...! Najljepša je bila upravo ta peta godina studija u Splitu!“

**Razgovor vodio i tekst napisao:
prof. dr. sc. Milan Ivanišević**

INTERVJU S DR. MAJOM ROGIĆ VIDAKOVIĆ

NAGRADA ZA NAJBOLJI ZNANSTVENI POSTER NA MEĐUNARODNOM SIMPOZIJU U BERLINU

» S lijeva: doc. dr. sc. Igor Vujović, Nikolina Batarelo, univ.bac.ing.eit, dr. sc. Maja Rogić Vidaković, doc. dr. sc. Joško Šoda.

Sosobitim zadovoljstvom razgovarala sam s dr. sc. Majom Rogić Vidaković, znanstvenom suradnicom, povodom njezina osvajanja nagrade za najbolji znanstveni poster na međunarodnom simpoziju u Berlinu. Još pamtim kako je 2011. godine fascinantnom prezentacijom na Simpoziju mladih znanstvenika Medicinskog fakulteta pred Povjerenstvom profesora s nekoliko znanstveno-nastavnih baza Sveučilišta u Splitu osvojila prvu nagradu. Najnovija nagrada potaknula me na detaljnije predstavljanje njezina rada.

Za početak, možete li ukratko predstaviti svoje područje znanstvenog interesa? U sklopu kojeg zavoda na Medicinskom fakultetu provodite istraživanja?

Istraživanja se provode u Laboratoriju za humanu i eksperimentalnu neurofiziologiju (LAHEN), koji je, na poziv prof. dr. sc. Zorana Đogaša, u sklopu Zavoda za neuroznanost Medicinskog fakulteta u Splitu utemeljio prof. dr. sc. Vedran Deletis. Moj znanstveni interes područje je preoperacijske i intraoperacijske neurofiziologije. Od 2009. godine fokus mojeg znanstvenog rada na razvoju je metodologije za mapiranje/testiranje regija kore mozga koje su odgovorne za našu sposobnost stvaranja motoričkih pokreta, govora i jezika.

S kojom aparaturom radite, možete li predstaviti njezin značaj?

U našem LAHEN laboratoriju nalazi se skupocjena neurofiziološka oprema, transkranijalni magnetski stimulator (TMS), koji u sebi uključuje trodimenzionalni navigacijski sustav i elektromiografiju. Ovaj je sustav vrhunsko djelo visoke tehnologije i neuroznanosti. Oprema pruža mogućnost trodimenzionalnog prikaza mozga bolesnika/zdravog ispitanika. Kora mozga može se bezbolno i neinvazivno stimulirati pridruženim elektromagnetskim sustavom. Tako se na jedinstven način načinila sinteza anatomije i fiziologije mozga.

Primarna funkcija TMS aparata jest testiranje funkcionalnog integriteta motoričkog sustava tijekom prijeoperacijskog perioda, odnosno neposredno prije operacije mozga. Stimulira se motorički dio mozga, a registriraju se motorički evocirani potencijali iz ciljnih mišića gornjih i donjih ekstremiteta, kao i iz mišića glave. Danas imamo i mogućnost mapiranja govornih regija mozga TMS-om prije operacije mozga, a metodologija je razvijena u sklopu moje doktorske disertacije. U našim daljnjim istraživanjima radit ćemo na otkrivanju neurofizioloških mehanizama drugih kognitivnih procesa (računanje, pisanje, pamćenje) i razvijanju metodologija koje nam u konačnici mogu služiti za testiranje tih funkcija prije operacije mozga.

TMS nam pomaže u lociranju funkcije prije operacije mozga, što uvelike pomaže neurokirurzima u planiranju operacije. Moguće je u sustav integrirati i podatke difuzijske traktografije mozga (DTI), pozitronske emisijske tomografije (PET) i funkcionalne magnetske rezonancije (fMRI) mozga. Naravno, TMS je prijeoperacijska metoda, a tijekom operacije mozga koriste se druge tehnike električne stimulacije. U konačnici želimo očuvati funkcije mozga i smanjiti rizike od ozljeda mozga koje mogu dovesti do potpune nemogućnosti motoričkih pokreta, govora i jezika.

Postoje li neke druge primjene TMS aparature?

Sustav ima jedinstvene mogućnosti za edukaciju studenata i specijalizanata iz grana kliničke neuroznanosti (neurokirurgija, neurologija, neuroradiologija), kao i za znanstveno-istraživački rad iz područja neuroznanosti, neurologije, otorinolaringologije te za znanstveni rad koji spaja biomedicinu i inženjerstvo (npr. modeliranje tijeka električne struje). TMS se također primjenjuje u liječenju depresije, dok se terapijski učinci nekih drugih stanja još istražuju (npr. liječenje kronične boli, afazije).

Nedavno ste sudjelovali na jednom međunarodnom simpoziju. Možete li nam reći nešto o simpoziju i Vašem sudjelovanju?

U Berlinu se 11. i 12. listopada 2015. godine održao međunarodni simpozij na temu navigacijske stimulacije mozga i primjene TMS aparature u neurokirurgiji i neuromodulaciji (*Navigated Brain Stimulation, Neurosurgery & Neuromodulation, 7th international symposium*). Moja velika želja bila je sudjelovati na tom simpoziju, u čemu sam imala veliku potporu Zavoda za neuroznanost i prof. dr. sc. Zorana Đogaša. Prijavila sam dva sažetka s temama „*Contralateral and ipsilateral corticobulbar motor evoked potentials elicited by magnetic and electrical stimulation of primary motor cortices for laryngeal muscle*” i „*A novel approach for monitoring writing during navigated transcranial magnetic stimulation mappings of writing related cortical areas*”. Prvi je rad nastao u suradnji s kolegama iz bolnice Sestre milosrdnice u Zagrebu (mr. sc. Marina Zmajević Schönwald i prof. dr. sc. Krešimir Rotim), a drugi je rad rezultat suradnje s mojim dragim kolegama s Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, doc. dr. sc. Joškom Šodom i doc. dr. sc. Igorom Vujovićem te sa studentima pete godine FESB-a smjera automatike, Nikolinom Batarelo i Andrijom Džimbegom. Značajan doprinos na ovome radu imao je kolega inženjer Dragan Gabelica.

Sudionici Simpozija prezentirali su svoj rad posterom i usmenim izlaganjem (3 minute + 2 minute predviđene za raspravu). Sveukupno u konkurenciji je bilo 40 postera. Sto sudionika Simpozija glasovalo je upisivanjem na papirić broja postera koji je prema njima najbolji u znanstvenom smislu.

Jeste li očekivali pobjedu?

Apsolutno nisam očekivala pobjedu! Moj primarni cilj bio je sudjelovati na simpoziju na kojemu prisustvuju eminentni znanstvenici, neurokirurzi i neurolozi koji koriste TMS u istraživanjima i praksi. Vrlo je važno biti u tijeku s najnovijim znanstvenim dostignućima u ovom području i zato je za mene ovo bila izvanredna prilika za učenje i uspostavljanje kontakata. Poster „*A novel approach for monitoring writing during navigated transcranial magnetic stimulation mappings of writing related cortical areas*” dobio je najveći broj glasova i proglašen je najboljim znanstvenim posterom Simpozija.

Što mislite zašto ste dobili najviše glasova?

U ovom radu razvili smo olovku koju je prema mojoj zamisli hardverski realizirao inženjer Dragan Gabelica i koja se može integrirati u TMS uređaj. Zanima nas na koji je način organizirana neuralna mreža za našu sposobnost pisanja i pokušali smo stimulirati jednu regiju mozga tijekom pisanja i dobili zanimljive podatke. Vjerojatno je sudionicima bila zanimljiva nova metoda, interdisciplinarni pristup i naši preliminarni podatci koje smo nedavno objavili u časopisu *Jornal of Neuroscience Methods*.

Kako gledate na osvojenu nagradu?

Mogu samo reći da sam ponosna što je naš trud prepoznat vani. I veoma sam sretna što mogu raditi ono što volim u okruženju veoma talentiranih i sposobnih mladih ljudi.

Na kraju želim upoznati kolege i s umjetničkim radom naše Maje. U Gradskoj knjižnici Marka Marulića, tijekom prve polovine listopada 2015., bila su izložena tri njezina rada u keramici ("Tuga 1991", "Škabrnja i Vukovar – Prognanici 1991" i "Obitelj 1991"). Doista sam bila dirnuta, boli koja probija iz ovih skulptura, ali i nadom koja po njima dolazi. Zaključila bih ovaj razgovor parafrazom zadnjeg odgovora naše dr. sc. Maje Rogić Vidaković: Sretni smo što je tako talentirana i sposobna mlada znanstvenica među nama!

prof. dr. sc. Anita Markotić

DRŽAVNE NAGRADE ZA ZNANOST ZA 2014. GODINU

Odbor za podjelu državnih nagrada za znanost na 6. sjednici održanoj 28. rujna 2015. godine donio je odluku o dodjeli Državnih nagrada za znanost za 2014. godinu.

Državne nagrade za znanost dodjeljuje Republika Hrvatska za iznimno važna dostignuća u znanstvenoistraživačkoj djelatnosti, za proširenje znanstvenih spoznaja i za znanstvena ostvarenja u primjeni rezultata znanstvenoistraživačkoga rada koja su postigli znanstvenici, istraživači i znanstveni novaci.

Nagrada za znanost dodjeljuje se kao nagrada za životno djelo, kao godišnja nagrada za znanost, popularizaciju i promidžbu znanosti te kao nagrada znanstvenim novacima za znanstvena područja iz prirodnih znanosti, biomedicine i zdravstva, tehničkih znanosti, biotehničkih znanosti te društvenih i humanističkih znanosti.

Od ukupno 31 dodijeljene državne nagrade za znanost za 2014. godinu, Godišnjom nagradom za znanost nagrađeni su znanstvenici Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu – prof. dr. sc. Eduard Vrdoljak i prof. dr. sc. Dragan Primorac.

Prof. dr. sc. Eduard Vrdoljak, redoviti profesor Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, nagrađen je za značajno znanstveno dostignuće u području biomedicine i zdravstva kao primjer znanstvenika koji je uspješno ujedinio bazično znanje i kliničku izvrsnost u području onkologije te ih sustavno provodi i razvija, što ga svrstava u vodeće

onkologe u našoj zemlji s međunarodnom prepoznatljivošću. Profesor Vrdoljak objavio je ukupno 62 znanstvena rada, od toga 43 u časopisima koji se indeksiraju u *Current Contentsu*. Ti su radovi citirani prema bazi *Web of Science* 1.515 puta, a h-indeks iznosi 13. Čimbenik odjeka za 10 najboljih radova pokazuje visokih 68,1. Godine 2008. nagrađen je godišnjim nagradama HAZU-a i Grada Splita.

Prof. dr. sc. Dragan Primorac, suradnik Medicinskoga fakulteta Split, nagrađen je za znanstveno dostignuće u znanstvenom području biomedicine i zdravstva za visoke znanstvene domete i međunarodnu prepoznatljivost, posebno u području forenzičke genetike. Profesor Primorac jedan je od utemeljitelja forenzičke DNA analize u Republici Hrvatskoj. Uz stotinjak znanstvenih radova objavljenih u značajnim i vrhunskim svjetskim časopisima s visokim čimbenikom odjeka, autor je, koautor ili urednik 31 knjige, udžbenika ili monografije. Održao je 70 predavanja na međunarodnim skupovima i bio gostujući urednik u 9 brojeva časopisa CMJ, koji su posvećeni ISAB-ovim kongresima (*International Society for Applied Biological Sciences*) koje je organizirao, a na kojima su sudjelovali mnogobrojni dobitnici Nobelove nagrade. Znanstveni radovi profesora Primorca citirani su prema bazi *Web of Science* 2.763 puta, a h-indeks iznosi 22. Kumulativan čimbenik odjeka svih radova je 264,1, a čimbenik odjeka za 10 najboljih radova iznosi 18,96.

Tea Marasović, mag. soc.,
Ured za znanost

NA MEDICINSKOM FAKULTETU U SPLITU ODRŽAN TEČAJ „LJETNA ŠKOLA KLINIČKE FARMACIJE“

» „Milenijska“ fotografija sudionika „Ljetne škole kliničke farmacije“, zajedno s voditeljima tečaja prof. dr. sc. Darkom Modunom, dr. med. i dr. sc. Arijanom Meštović, mag. pharm.

» Fotografija interaktivnog rješavanja kliničkog slučaja tijekom tečaja.

Ljekarnici uz liječnike predstavljaju zdravstvene djelatnike koji su ključni za uspjeh liječenja lijekovima u smislu zajedničkog provođenja racionalne farmakoterapije. U 21. stoljeću više nije dovoljno samo primijeniti „ispravan lijek u ispravnoj dozi dovoljno dugo vremena“ kako bismo bili sigurni da će terapijski cilj biti ostvaren. Djelotvornost liječenja lijekovima i sigurnost pacijenta izravno ovise, između ostalog, o sljedećim čimbenicima: ispravno dijagnosticirana bolest, ispravno propisani lijek, ispravno uzimanje lijekova prema uputi liječnika, suradljivost pacijenta, popratne bolesti (komorbiditet), ostali lijekovi koji se uzimaju (kome-dikacija). (1-4).

Zbog svega gore navedenog Medicinski je fakultet u Splitu, u suradnji s Pharma Expert d.o.o. te Pliva Hrvatska d.o.o. kao glavnim sponzorom organizirao tečaj pod nazivom „Ljetna škola kliničke farmacije“ u Splitu od 28. do 30. kolovoza 2015. godine. Svrha tečaja bila je pružiti magistrima farmacije opće razine (bez specijalizacije ili specijalističkog studija) dodatna znanja koja nisu stekli tijekom svog dodiplomskog školovanja, a danas se pokazuju kao neophodna u implementaciji ljekarničke skrbi. Tečaj je Hrvatska ljekarnička komora vrednovala sa 2,5 boda.

Na tečaju je sudjelovalo 115 sudionika, koji su tijekom trodnevne edukacije obradili 150 slučajeva (tzv. kliničkih vinjeta) iz prakse koji uključuju laboratorijske podatke, intervencije, uočavanje medikacijskih pogrešaka i procjenu klinički značajnih interakcija, individualizaciju i racionalizaciju terapije. Specifičnost je ovog tečaja što su sudionici neprestano bili aktivni u rješavanju slučajeva na temelju odabira ponuđenih odgovora i rasprava.

Održani tečaj „Ljetna škola kliničke farmacije“ ponudio je jednostavnu razinu znanja i vještina iz područja kliničke farmacije, temeljenu na rješavanju slučajeva iz prakse. Namjera je da škola u godinama koje slijede ponudi naprednija znanja za redovite polaznike, uz sudjelovanje eminentnih stručnjaka iz ovog područja.

dr. sc. Darko Modun, dr. med.,
Katedra za farmaciju

PRVA DIPLOMIRANA MAGISTRA FARMACIJE SA STUDIJA FARMACIJE U SPLITU

Integrirani studij Farmacije u Splitu je, nakon dobivanja Dopusnice Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, kao zajednički studij Kemijsko-tehnološkog fakulteta i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu započeo s radom akad. god. 2010/2011 upisivanjem 30 studenata 1. generacije studenata studija Farmacije. U 2015. godini dobiveno je službeno Mišljenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta o usklađenosti studijskog programa Farmacije s Direktivom 2005/36/EC i Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 124/09).

Nakon uspješno završenih pet godina studija, što je uključivalo devet semestara nastave na dvama fakultetima i šest mjeseci stručnog osposobljavanja u ljekarnama i laboratorijima Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije i Kliničkog bolničkog centra Split, studenti 1. generacije studija Farmacije u Splitu stekli su uvjete za diplomiranje te stjecanje akademskog naziva magistar/magistra farmacije (mag. pharm.). Uz diplomu koju će primiti s dva fakulteta, novi magistri farmacije ujedno će od Hrvatske ljekarničke komore primiti i Odobrenje za samostalni rad.

Prva diplomirana magistra farmacije sa studija Farmacije u Splitu jest mag. pharm. Diana Jurić, koja je 23. rujna 2015. godine uspješno obranila svoj Diplomski rad. Nije iznenađujuće što je upravo kolegica Jurić postala prva magistra farmacije jer njezin upečatljiv životopis među ostalim uključuje sljedeća priznanja: dobitnica Dekanove nagrade i Medicinskog i Kemijsko-tehnološkog fakulteta; dobitnica Rektorove nagrade Sveučilišta u Splitu, dobitnica stipendije Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, dobitnica stipendije Nacionalne zaklade za potporu učeničkom i studentskom standardu, dobitnica stipendije farmaceutske kompanije Pliva Hrvatska d.o.o.

Tijekom listopada očekuje se da će i ostalih 20-ak studenata 5. godine studija Farmacije u Splitu koji su stekli sve uvjete za završetak studija uspješno obraniti Diplomski rad i postati novim magistrima farmacije.

dr. sc. Darko Modun, dr. med.,
voditelj studija Farmacije

» Fotografija prve diplomirane magistre farmacije, Diane Jurić.

U BEČU ODRŽAN 23. COCHRANE KOLOKVIJ

"Being part of The Cochrane Collaboration is more than a publication or a job. It's a network of colleagues, advisors and friends that spans the globe – an incomparable opportunity to learn, collaborate and share with some amazing people."

(Miranda Cumpston, Cochraneova koordinatorica za edukaciju)

» Hrvatski Cochrane tim

» Hrvatska među 60 zemalja na Kolokvij

Budućnost medicine utemeljena na dokazima u doba informacijske zasićenosti bila je glavna tema 23. Cochrane kolokvija pod nazivom *Filtriranje prevelike količine informacija za bolje donošenje odluka*, koji je Cochrane Austrija od 3. do 7. listopada 2015. organizirao u Beču, a na kojem je sudjelovalo sedam članova Hrvatskog Cochranea.

Bečki kolokvij bio je jedan od najvećih dosada, s više od 1 300 polaznika, sastavljen od zanimljivih plenarnih sjednica na kojima su gostovali svjetski ugledni znanstvenici, s više od 60 različitih radionica, više od 100 usmenih izlaganja i više od 300 postera. Cochrane kolokviji, međutim, jedinstveni su i po tome što više od pola polaznika kolokvija aktivno sudjeluje u njegovu programu, pa su tako i hrvatski Cochraneovci, prof. dr. sc. Livia Puljak, dr. sc. Irena Zakarija-Grković i doc. dr. sc. Dario Sambunjak, bili supredsjedatelji na različitim sjednicama. Prof. dr. sc. Livia Puljak također je predstavila rezultate prevoditeljskog projekta kojemu je na čelu i koji je izazvao pohvale i veliko zanimanje kolega iz Cochranea, a dr. Karmela Krleža-Jerić svoj je rad predstavila posterom.

Različitim kompleksnim i vrlo specifičnim radionicama Kolokvij također pruža priliku za stjecanje korisnih znanja i vještina, upoznavanje s novim Cochraneovim projektima, kao što su primjerice novi alati za pretraživanje i probir

relevantnih studija, radionica o GRADE sustavu, „network“ metaanalizi ili izradi tzv. brzih sustavnih pregleda (engl. *Rapid Reviews*), ali i brojni drugi, te upoznavanje s edukacijskim novitetima kojima ćemo se koristiti u podizanju kvalitete rada Hrvatskog Cochranea, ali i Medicinskog fakulteta kao njegove matične ustanove.

Sastanci uredničkih skupina, kao i sastanak direktora Cochrane centara i ogranaka idealna su prilika za rasprave, debate i predlaganje rješenja za što bolje zdravstvo, ali i mjesto upoznavanja, ostvarivanja vrijednih kontakata i poticaja za zajedničke aktivnosti i uzajamno učenje.

Ponovno smo se uvjerali u kvalitetu rada Cochranea, u vrijednost brenda i ugleda koji Cochrane uživa diljem svijeta kao glavni izvor najkvalitetnijih znanstvenih dokaza, ključnih za donošenje dobro informiranih odluka o zdravstvenoj skrbi.

Osvježeni novim iskustvom, spremni smo za još aktivnije promicanje principa medicine utemeljene na dokazima unutar Cochranea i obogaćivanje suradnje s institucijama u Hrvatskoj i u regiji, kao i za nastavak dosadašnjih i započinjanje novih dogovorenih suradnji.

dr. sc. Tina Poklepović Peričić, dr. med. dent.
suvoditeljica Hrvatskog Cochranea

SEDMI HRVATSKI COCHRANE SIMPOZIJ: IZRADA I PROVEDBA KLINIČKIH SMJERNICA

Tema ovogodišnjega Hrvatskog Cochrane simpozija koji je održan 11. svibnja 2015. na Medicinskom fakultetu u Splitu bila je Izrada i provedba kliničkih smjernica. Hrvatski Cochrane ugostio je svjetske stručnjake s bogatim iskustvom u navedenoj temi kako bi se njihova iskustva pokušala prilagoditi hrvatskoj situaciji te unaprijediti donošenje smjernica u kliničkoj praksi RH. Zainteresiranoj publici iz svih dijelova Hrvatske i iz svih područja zdravstva predstavljene su aktualne spoznaje o metodologiji izrade smjernica i nadzoru njihove provedbe.

Strani predavači (prof. Peter Tugwell, dr. sc. Nichole Taske i dr. sc. Joerg Meerpohl) govorili su o iskustvima izrade i provedbe smjernica u njihovim zemljama te o problemima i mogućim rješenjima prilikom izrade, usvajanja, prilagodbe i primjene različitih kliničkih smjernica. Jedan od problema jest što različite organizacije koriste različite sustave za ocjenjivanje dokaza i preporuka, što otežava učinkovitu komunikaciju. Svjetska zdravstvena organizacija i više od 50 drugih organizacija usvojili su GRADE sustav, koji bi se danas trebao univerzalno koristiti za ocjenu kvalitete dokaza i preporuka. Na predavanjima je razmatrano i koji bi pristup smjernicama bio najbolji u hrvatskom kontekstu. Istaknuto je kako bi Hrvatska mogla zauzeti pristup usvajanja i prilagodbe postojećih smjernica umjesto razvoja novih, no za to je potrebno odgovarajuće metodološko znanje o analizi dokaza iz literature. Prof. dr. sc. Ana Marušić opisala je uporabu alata AGREE II za procjenu metodološke snage i transparentnosti hrvatskih kliničkih smjernica u neurologiji, a dr. sc. Vanja Giljača iz KBC-a Rijeka predstavio je izradu smjernica utemeljenih na dokazima za dijagnostiku koledokolitijaze.

Dva predavanja koja nisu bila usko povezana sa smjernicama, ali oba aktualne tematike, naišla su na veliko zanimanje publike. Prof. dr. sc. Livia Puljak predstavila je hrvatski portal Dokazi u medicini, čiji je cilj zaštita građana od neutemeljenih tvrdnji o različitim alternativnim i komplementarnim terapijama i proizvodima koji se nalaze na tržištu, a koji se reklamiraju medicinskim tvrdnjama. Dr. sc. Karmela Krleža-Jerić predstavila je postavljanje opservatorija o razmjeni podataka i kliničkim ispitivanjima

» Predavači i sudionici

» Presentacija postera

– IMPACT opservatorij (*IM*Proving *A*ccess to *C*linical *T*rials *d*ata – Poboljšanje pristupa podacima kliničkih ispitivanja).

Novost na ovogodišnjem Simpoziju bilo je predstavljanje postera koji su dočekani s mnoštvom pozitivnih komentara.

Nakon predavanja organizirani su okrugli stolovi o izradi i implementaciji kliničkih smjernica u Hrvatskoj te o prevođenju Cochrane dokaza. Na samom kraju ovogodišnjeg Cochrane simpozija organizirane su paralelne radionice za početne i iskusne autore Cochrane sustavnih pregleda.

Nadamo se da se vidimo na 8. Hrvatskom Cochrane simpoziju!

Dalibora Behmen, prof.
Voditeljica ureda HCGZ

PREVELI SMO VIŠE OD 1000 COCHRANE SAŽETAKA NA HRVATSKI JEZIK I IZVRSNO SU POSJEĆENI

Međunarodni projekt prevođenja Cochrane sažetaka na hrvatski jezik odlično se odvija – do 19. listopada 2015. prevedeno je 1150 sažetaka i hrvatski su prijevodi treći najčitaniji prijevodi Cochrane sažetaka na svijetu nakon prijevoda na španjolski i francuski jezik.

ZAŠTO PREVODIMO COCHRANE SAŽETKE NA HRVATSKI JEZIK

Svaki Cochrane sustavni pregled ima znanstveni sažetak i jednostavni ili laički sažetak (engl. plain language summary). Cilj je jednostavnog sažetka ključne informacije o Cochrane sustavnom pregledu na jednostavan način približiti osobama koje nemaju medicinsko obrazovanje. Cochrane organizacija je pod motom „Dokazi svima, svugdje“ počela poticati svoje centre i ogranke da sažetke Cochrane sustavnih pregleda počnu prevoditi na vlastite jezike te je u tu svrhu zaposlena Juliane Ried u centralnom Cochraneu, kao podrška svima koji se žele uključiti u projekt prevođenja. Trenutno se Cochrane sažetci prevode na 12 jezika i možemo biti ponosni što se i hrvatski jezik nalazi među njima. Prevođenjem Cochrane sažetaka na hrvatski jezik građanima naše države, a i svima drugima koji poznaju hrvatski jezik, približavamo najbolje dokaze u medicini tako da naš projekt ima vrlo važnu javnozdravstvenu komponentu.

POČETAK PROJEKTA PREVOĐENJA

U ožujku 2013. Hrvatski Cochrane počeo je projekt volonterskog prevođenja jednostavnih sažetaka Cochrane sustavnih pregleda na hrvatski jezik. Početci tog projekta vežu se uz projekt popularizacije znanosti koji je dr. sc. Irena Zakarija Grković dobila od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za promociju medicine utemeljene na dokazima. Prvih pedeset tema izabrano je u suradnji s udrugama pacijenata koje surađuju s Hrvatskim Cochraneom. U početku su sažetke prevodili već postojeći volonteri okupljeni oko Hrvatskog Cochranea, što nije išlo osobito brzo. U prvih 14 mjeseci od početka projekta na

taj je način prevedeno 350 sažetaka. Valja napomenuti da je dosad ukupno objavljeno više od 6000 Cochrane sustavnih pregleda.

OTVARANJE PROJEKTA SVIM ZAINTERESIRANIM OSOBAMA

Od 2014. godine u projekt su uključeni studenti na različitim predmetima iz znanstvene metodologije našeg fakulteta te su na uključivanje u projekt pozvane sve osobe koje dobro znaju engleski jezik i žele u tome sudjelovati bez obzira na njihovu struku i ranije obrazovanje. Ne računajući studente medicine, do danas se za projekt prevođenja prijavilo 85 volontera. Nisu još svi započeli s prevođenjem, ali većina njih jest. Neki su pritom preveli samo jedan ili dva sažetka, neki žele prevesti pet sažetaka svaki mjesec, a neki su u prevođenju iznimno aktivni te gotovo nema tjedna kada nešto ne prevedu. Otvaranje projekta svim zainteresiranim osobama znatno je ubrzalo projekt prevođenja – u zadnjih godinu dana prevedeno je 800 novih sažetaka.

POSTUPAK PRIJEVODA I OBJAVE COCHRANE SAŽETAKA NA HRVATSKOM JEZIKU

Sažetci se prevode na internetskoj stranici Smartling, koja je u vlasništvu tvrtke specijalizirane za podršku velikim projektima prevođenja. U pozadini stranice računalni je program koji pamti fraze ili cijele rečenice koje su već prevedene te ima takozvanu prevoditeljsku memoriju, što omogućuje lakše prevođenje daljnjih fraza i rečenica nakon što je nešto već jednom prevedeno. Volonteri prevoditelji u Smartlingu prevode tekstove koje im dodijeli voditeljica projekta te ih šalju u Smartling na sljedeći korak, a to je uređivanje. Svi prijevodi Cochrane sažetaka provjeravaju se prije objave, a nakon provjere u Smartlingu šalju se na objavu u Cochrane knjižnicu, a od početka 2015. godine i na hrvatsku inačicu mrežne stranice Cochranea (<http://www.cochrane.org/hr/evidence>).

JEZIK	SIJEČANJ	VELJAČA	OŽUJAK	TRAVANJ	SVIBANJ	LIPANJ	SRPANJ	KOLOVOZ
Kineski - pojednostavljeni			1972	2186	6084	2882	1880	1451
Kineski - tradicionalni	1366	1750	2336	2292	2615	1976	3012	2813
Hrvatski	4669	4905	7132	7687	8871	8783	11667	12727
Francuski	81983	80782	134042	119049	127225	125242	121134	113454
Njemački	3299	2539	4705	3210	3242	5514	5937	5581
Japanski	881	736	2385	2069	1809	5093	6082	5723
Korejski	417	255	626	713	537	925	781	742
Malajski	224	94	184	416	320	679	881	1016
Portugalski	2867	3116	5362	5129	5845	6289	5907	6763
Ruski	3357	4483	6007	5839	4571	4724	5193	5653
Španjolski	32341	68852	151119	190960	212016	215884	212090	212299
Tamil	610	801	755	572	502	687	1002	1246

» Tablica 1. Ukupan broj pregleda stranica s prijevodima Cochrane sažetaka od siječnja do kolovoza 2015. godine

HRVATSKI PRIJEVODI – TREĆI NAJPOSJEĆENIJI NA SVIJETU OD SVIH COCHRANE PRIJEVODA

Budući da je prevođenje Cochrane sažetaka jedan od strateških ciljeva Cochranea, kako bi se najbolji dokazi približili što većem broju ljudi u svijetu, komunikacijski tim Cochranea zadužen za prijevode pruža opsežnu podršku timovima koji se bave projektima prevođenja. Između ostalog, svaki mjesec šalju statistiku o posjećenosti prevedenih sažetaka na hrvatskoj Cochrane stranici. Posjećenost hrvatskih prijevoda Cochrane sažetaka neprestano se povećavala u prvih osam mjeseci 2015. godine za koje postoji statistika (Tablica 1). Tako je u kolovozu posjećenost bila gotovo trostruko veća nego u siječnju 2015. Iz priložene tablice moguće je napraviti i usporedbu posjećenosti hrvatskih prijevoda s prijevodima na druge jezike na koje se zasad prevode Cochrane sažetci. U broju pristupa prednjače španjolski i francuski jezik, koji za projekt prevođenja imaju organizirano financiranje i taj su projekt počeli prvi pa imaju i mnogo veći broj prevedenih sažetaka. Međutim, kada se hrvatski uspoređi s drugim jezicima koje govori mnogo veći broj ljudi, onda možemo biti ponosni što je broj pristupa na hrvatske Cochrane sažetke veći nego broj pristupa na sažetke prevedene na, primjerice, japanski, kineski, njemački, portugalski i ruski jezik. Cochrane često ističe hrvatski prevoditeljski projekt kao primjer vrlo uspješnog projekta prevođenja koji funkcionira isključivo na volonterskom entuzijazmu. Kao nagradu od Cochranea

smo dobili plaćenu kotizaciju i putne troškove za odlazak na ovogodišnji simpozij Cochrane Colloquium za jednu osobu iz našeg prevoditeljskog tima – Daliboru Behmen.

PREDSTAVLJANJE PREVEDENIH SAŽETAKA

Kontinuirano povećanje broja posjeta hrvatskim prijevodima Cochrane sažetaka rezultat je i povećanja broja dostupnih sažetaka na hrvatskom jeziku koji se kontinuirano prevode, ali isto tako i promotivnih aktivnosti Hrvatskog Cochranea među zdravstvenim radnicima i laicima. Prevedeni sažetci predstavljaju se na Facebook stranici **Cochrane zdravlje**, a isto tako na ISL portalu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Na Facebook stranici sad već imamo više od 2500 pratitelja koji redovito dijele naše objave s drugim korisnicima Facebooka i tako pomažu da naši prevedeni sažetci dođu do što većeg broja čitatelja.

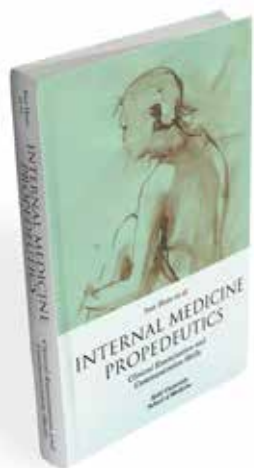
UKLJUČITE SE U PROJEKT

Dobrodošli su svi koji se žele uključiti u međunarodni projekt prevođenja Cochrane dokaza na hrvatski jezik. Svaki prijevod potpisuje se imenom prevoditelja, čime odajemo priznanje našim volonterima. Još je uvijek gotovo 5000 neprevedenih sažetaka pa će se tu naći različitih tema za svačiji ukus. Prevedete li i samo jedan sažetak, mnogo ste pomogli. Prevoditeljski tim Hrvatskog Cochranea veseli se vašem doprinosu.

prof. dr. sc. Livia Puljak
Voditeljica projekta prevođenja Cochrane sažetaka
livia@mefst.hr

PRIKAZ KNJIGE: *INTERNAL MEDICINE PROPEDEUTICS*

Novi udžbenik *Internal medicine Propedeutics* autora Izeta Hoze i njegovih suradnika iz KBC-a Split vrijedna je novina u fundusu publicistike Medicinskog fakulteta u Splitu kojim se popunjava praznina u nastavnom štitvu iz ove oblasti. Nakon hrvatskog izdanja iste knjige, novi doručeni udžbenik na engleskom jeziku, koji su preveli vrsni prevoditelji uz minucioznu recenziju triju recenzenata

sustavan je doprinos kliničkoj publicistici iz oblasti kliničke propedeutike. To je značajan događaj za Medicinski fakultet u Splitu, posebno u svjetlu činjenice da se na Medicinskom fakultetu u Splitu već nekoliko godina izvodi nastava na engleskom jeziku za inozemne studente, koji nisu imali odgovarajući udžbenik na engleskom jeziku za predmet Klinička propedeutika. Zbog toga su se morali služiti preglomaznim i nepraktičnim udžbenicima stranih autora ili *ad hoc* odabranim internetskim stranicama. Knjiga – udžbenik prof. Hoze i suradnika značajna je i zbog toga što se njome pokriva cjelokupni nastavni fundus od 180 sati, i za uspješno polaganje ovog predmeta studenti ne moraju tragati za drugom literaturom. Opće je prihvaćeno mišljenje da je za studente medicine Klinička propedeutika jedan od najvažnijih kliničkih predmeta, budući da se njome studenti uvode u svijet kliničke medicine. I ne samo to: ovaj je udžbenik u nečemu jedinstven: jer je ovako koncipiran, to je i knjiga *bontona* u kliničkoj medicini, ona upoznaje buduće mlade liječnike sa svim fazama rada na kliničkom odjelu, ali i svim (pa i prijepornim!) temama koje će ih čekati u budućem životu i radu liječnika.

Kažu da je najveća umješnost autora stručne knjige ili udžbenika jednostavan, lako razumljiv stil kojim se student uvodi u sasvim novo područje, ovaj put u kliničku medicinu. U tome je prof. Hozo sa svojim suradnicima u cijelosti uspio jer se knjiga čita u jednom dahu kao lako razumljivo štitvo s pomno odabranim poglavljima nužnim za edukaciju studenata medicine. U udžbeniku je posebna

pozornost posvećena poglavlju komunikacije s bolesnicima, koja je danas zanemarena kategorija u današnjoj tehnomenadžerskoj, kompjutoriziranoj medicini, kada pacijent polako ustupa mjesto tehnologiji umjesto razgovoru s liječnikom. Danas liječnik nema puno vremena za pacijenta, ide se u krajnost, ne mora se čak niti ići liječniku na kontrolu, dovoljno je javiti se medicinskoj sestri koja će pacijentu tipkom na kompjutoru pustiti njegovo mjesečno sljedovanje lijekova.

Za razliku od drugih, sličnih udžbenika, u ovom se udžbeniku raspravlja i o temama koje se sustavno zaobilaze u postojećim udžbenicima propedeutike, kao što su npr. komplikacija ili greška tijekom liječenja, poklon ili mito, alternativna medicina i sl. Za izobrazbu budućeg mladog liječnika pravilno izgrađen stav prema tim pojavnostima u medicini od neprocjenjive je važnosti. Logično poredana i do tančine objašnjena poglavlja fizikalnog pregleda bolesnika prema pojedinim sustavima (respiratorni, KVS, digestivni, nefrološki, endokrinološki, krvotvorni sustav, neurologija, okrajine, nuklearna medicina...) jamstvo su za uspješno svladavanje kompletnog kliničkog pregleda bolesnika.

Sve u svemu, novi udžbenik *Clinical propedeutics*, namijenjen stranim studentima na Medicinskom fakultetu u Splitu, ne samo što će učinkovito riješiti pitanje nedostajućeg nastavnog štitva nego će usvojeni sadržaj knjige od strane studenata medicine biti jamstvo za uspješno svladavanje vještina i uspješan završetak semestra.

Udžbenik je prvenstveno namijenjen studentima Medicine na engleskom jeziku u Splitu (i u Zagrebu, jer i tamo postoji studij medicine na engleskom jeziku), kao i za studije medicine na engleskom govornom području. Također, udžbenik će biti koristan podsjetnik i liječnicima primarne zdravstvene zaštite, kao i specijalizantima interne i obiteljske medicine.

prof. dr. sc. Izet Aganović

JAWETZ, MELNICK & ADELBERG, *MEDICINSKA MIKROBIOLOGIJA* NOVI UDŽBENIK ZA STUDENTE MEDICINE

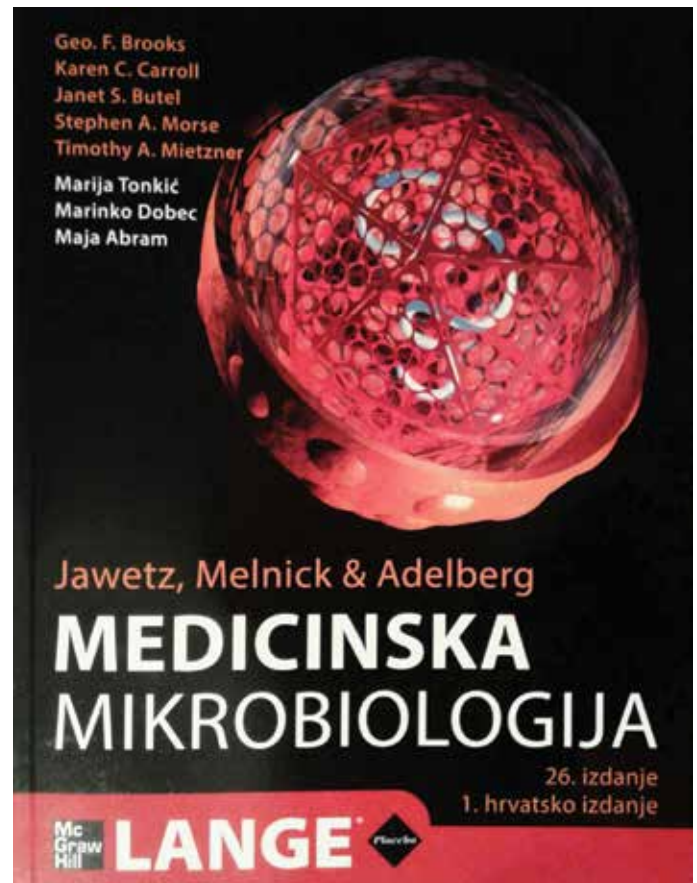
Tiskano je 1. hrvatsko izdanje udžbenika Jawetz, Melnick & Adelberg, *Medicinska mikrobiologija* – prijevod 26. američkog izdanja. Prvo američko izdanje ovog udžbenika tiskano je davne 1954. godine. Otada se ovo djelo nametnulo kao jedan od najpopularnijih, najviše korištenih i najkompetentnijih udžbenika u području medicinske mikrobiologije. Ovaj je udžbenik izabran za prijevod na hrvatski jezik kako bi se u cjelovitom opsegu, na sustavan i praktičan način studentima približile najnovije spoznaje iz područja medicinske mikrobiologije. Time je, nakon dugo vremena, studentima medicine i srodnih struka postao dostupan suvremen i adekvatan sveučilišni udžbenik. Njegova je najvažnija osobitost da, kao što je navedeno u predgovoru izvorniku, pruža „kratak, točan i suvremen prikaz onih aspekata medicinske mikrobiologije koji su od posebne važnosti za područje infekcija i kemoterapije“.

Udžbenik uz opis svakog klinički relevantnog mikroorganizma donosi spoznaje o patogenezi infekcija, dijagnostičkim laboratorijskim testovima, kliničkim nalazima, liječenju i epidemiologiji.

Sve to popraćeno je sažetcima na kraju većih cjelina i svakog poglavlja s više od 750 pitanja te 300 tablica i ilustracija. Knjiga sadržava i 23 prikaza slučaja, što je važno za stjecanje diferencijalno-dijagnostičkih i terapijskih vještina. Također su prikazane najnovije laboratorijsko-dijagnostičke metode.

Udžbenik je prvenstveno namijenjen studentima preddiplomskog i diplomskog integriranog studija medicine, farmacije i srodnih struka, ali i studentima poslijediplomskih studija, specijalizantima mikrobiologije, infektologije i drugih medicinskih struka koje u nekom svojem dijelu imaju dodirne točke s medicinskom mikrobiologijom.

Izvorno izdanje ovog udžbenika već se koristi kao nastavno štivo na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu na studiju Medicina na engleskom jeziku.

U prevođenju udžbenika veoma su profesionalno i savjesno sudjelovali kolege s Katedre za medicinsku mikrobiologiju i parazitologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Rijeci te kolege iz Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo iz Zagreba.

prof. dr. sc. Marija Tonkić, dr. med.
urednica hrvatskog izdanja udžbenika,
pročelnica Katedre za medicinsku mikrobiologiju i parazitologiju

ISPOR HTA TRAINING COURSE

» Finn Børllum Kristensen, Mirjana Huić, Ana Utrobičić i Don Husereau

» Na radionici

U Zagrebu je od 20. do 23. lipnja 2015. godine u hotelu Palace održan ISPOR HTA Training Course u organizaciji *International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research* (ISPOR) uz potporu hrvatske Agencije za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu i socijalnoj skrbi. Program je bio namijenjen znanstvenicima iz Središnje i Istočne Europe koji su već uključeni u izradu radova s područja procjene zdravstvenih tehnologija (engl. *Health Technology Assessment*, HTA) te onima koji žele više naučiti o tome kako se procjene zdravstvenih tehnologija izrađuju i primjenjuju u praksi. S obzirom na činjenicu da je to bio prvi ovakav program edukacije, ciljano su pozvani predstavnici ministarstava, vladinih agencija, HTA agencija i sl., na temelju uloge koju imaju unutar nacionalnih sustava.

Izraz zdravstvena tehnologija koristi se za lijek, medicinski proizvod ili zdravstveni postupak koji se primjenjuje u prevenciji, dijagnostici, liječenju ili rehabilitaciji. Procjena zdravstvenih tehnologija usporedba je novih ili

već postojećih zdravstvenih tehnologija s tehnologijom koja se koristi u praksi ili se smatra najboljom mogućom, tzv. zlatnim standardom, na temelju kliničke učinkovitosti i sigurnosti, ekonomskih analiza, etičkih, pravnih, socijalnih i organizacijskih načela (prema definiciji hrvatske Agencije za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu i socijalnoj skrbi). Osnovni je cilj takvih procjena preporuka za donošenje odluke o opravdanosti primjene nove tehnologije ili zamjeni dosadašnje zdravstvene tehnologije, a namijenjene su svima koji donose odluke u zdravstvu. Procjene zdravstvenih tehnologija temelje se na postulatima medicine utemeljene na dokazima te počivaju na sustavnom pretraživanju literature, kao i sustavni pregledni radovi.

Međunarodni tim predavača činili su Finn Børllum Kristensen iz Danske (*European Network for Health Technology Assessment, EUnetHTA*), Don Husereau iz Kanade (*Institute of Health Economics, University of Ottawa*), Zoltán Kaló iz Mađarske (*Institute of Economics, Eötvös Loránd University (ELTE)*, Budimpešta), Ingrid Zechmeister-Koss iz Austrije (*Ludwig Boltzmann Institute for Health Technology Assessment, Association of the Austrian Social Security Organizations*) te Mirjana Huić (Agencija za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu i socijalnoj skrbi) i Ana Utrobičić iz Hrvatske.

Voditeljica Knjižnice održala je radionicu koja se sastojala od predavanja i vježbi pod nazivom *Literature Searching: Identifying Clinical/Economic Evidence from Secondary Sources*. Tijekom radionice prikazani su različiti sekundarni izvori informacija, posebno baze podataka koje se preporučuju koristiti prilikom izrade procjene zdravstvenih tehnologija, prednosti i nedostaci takvih baza, uobičajene metode sustavnog pretraživanja zajedničke svim procjenama zdravstvenih tehnologija te vježbe pretraživanja s ciljanim zadacima u PubMedu i NHS CRD-u. Predavanje je popraćeno prezentacijom koja je prošla međunarodnu recenziju te će se ubuduće koristiti na svim daljnjim ovakvim edukacijama u svijetu. Jedna je već održana u rujnu u Astani u Kazahstanu, a sljedeća je u veljači 2016. god. u Washingtonu u SAD-u.

Ana Utrobičić, prof., dipl. knjž. voditeljica Knjižnice

DIJETE – VOĐA U HRANJENJU: OD ROĐENJA DO OBITELJSKIH OBROKA

» Gill i Irena s voditeljicom TV Jadrana

Povodom ovogodišnjeg Nacionalnog tjedna dojenja u organizaciji Hrvatske udruge IBCLC savjetnica za dojenje **dr. sc. Gill Rapley** iz Velike Britanije, autorica popularne knjige *Beba vođa dohrane* bila je gošća na **Klinici za dječje bolesti KBC-a Split** i u **Domu zdravlja Splitsko-dalmatinske županije**, gdje je ispred više od 400 zdravstvenih djelatnika govorila o novom pristupu uvođenju krute hrane kod djece.

Dr. sc. Gill Rapley objasnila je kako su djeca sa 6 mjeseci spremna sama sebe hraniti komadićima hrane i nije im potrebna kašasta hrana ili hranjenje žlicom. Naglasila je kako je djetetu potrebno dati priliku upoznati se s hranom, i to najbolje za obiteljskim stolom gdje ujedno uči komunicirati, dijeliti i socijalizirati se. Kod pristupa „Dijete vođa dohrane“ dijete samo određuje pravo vrijeme za početak dohrane, brzinu napredovanja, količinu pojedene hrane i brzinu postupnog smanjivanja broja mliječnih obroka, što omogućuje normalnu regulaciju apetita i smanjenje pojave pretilosti i drugih poremećaja hranjenja. Dohrana koju dijete „vodi“ prirodna je, logična i ugodna. Na ovaj način postavljaju se temelji zdrave prehrane za cijeli život.

ŠTO BISTE VI RADIJE

Pristup DIJETE VOĐA	UOBIČAJENI pristup
Imaju priliku za samo-hranjenjem	Očekuje se da će jesti
Obroci su zajednički	Sami su za stolom
Svi imaju istu posluženu hranu	Hrana je za njih posebna
U mogućnosti su dohvaćati i dodirivati hranu	Nemaju mogućnost dohvaćati i dodirivati hranu sami
Dobivaju hranu različitih oblika, boja, teksture i okusa	Sva hrana slično izgleda
Odabiru sami svaki zalogaj	Dobivaju neočekivane zalogaje
Mogu sami odabrati brzinu hranjenja	Ne biraju sami brzinu tijekom hranjenja

Dr. sc. Gill Rapley i Irena Zakarija-Grković bile su gošće u emisiji TV Jadrana i u HTV-ovoj emisiji *Dobro jutro, Hrvatska*, te su predavale na 3. Hrvatskom simpoziju o dojenju, održanom 1. listopada u KBC-u Sestre milosrdnice u Zagrebu, u organizaciji Hrvatske udruge IBCLC savjetnica za dojenje.

dr. sc. Irena Zakarija-Grković

INICIJATIVA SVJETSKIH TRENDOVA U DOJENJU

» Na radionici WBTi

Inicijativa svjetskih trendova u dojenju (ISTD) inovativna je inicijativa koju je razvio **International Baby Food Action Network – IBFAN** za procjenu statusa i praćenje napretka implementacije **Globalne strategije za prehranu dojenčadi i male djece** na nacionalnoj razini. *Globalnu strategiju za prehranu dojenčadi i male djece* Svjetska zdravstvena organizacija i UNICEF zajedno su objavili 2002. godine kako bi skrenuli pozornost svijeta na važnost koju prakse u prehrani imaju na status uhranjenosti, rast i razvoj, zdravlje te stoga i samo preživljavanje dojenčadi i male djece.

Sponzori ISTD-a jesu Švedska agencija za međunarodni razvoj (*Swedish International Development Agency – SIDA*) i Norveška agencija za suradnju u razvoju (*Norwegian Agency for Development Cooperation – NORAD*), koje su 2012. godine priredile i izdale izvješće o stanju provedbe *Globalne strategije za prehranu dojenčadi i male djece* u svijetu pod nazivom „**Je li naša dojenčad zapostavljena?**“ (*Are our babies falling through the gaps?*). Izvješće je uključilo 51 zemlju iz cijelog svijeta, ali nijednu iz Europe pa je IBFAN Europa u nekoliko navrata pozvala svoje članove da se uključe u ovu inicijativu, nakon

čega je održana edukacija o ISTD-u u Ženevi od 13. do 15. svibnja 2015. godine.

U ovu edukaciju uključili su se predstavnici 11 europskih zemalja (Armenija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Gruzija, Italija, Portugal, Švicarska, Turska, Britanija i Ukrajina), a Republiku Hrvatsku predstavljala je **dr. sc. Irena Zakarija-Grković** s Medicinskog fakulteta u Splitu, predsjednica Hrvatske udruge savjetnica za dojenje, koja je ujedno članica IBFAN Europe. Dr. Zakariju-Grković nominiralo je nacionalno Povjerenstvo za zaštitu i promicanje dojenja pri Ministarstvu zdravlja Republike Hrvatske, čija je aktivna članica. Nakon povratka iz Ženeve, imenovana je radna skupina te se pristupilo savjesnoj i temeljitoj ocjeni stanja u Republici Hrvatskoj glede prehrane dojenčadi i male djece, u suradnji s brojnim partnerima poput Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Ministarstva zdravlja, Ministarstva socijalne politike i mladih, UNICEF-a, Hrvatskog pedijatrijskog društva i drugih stručnih društava. Konačno izvješće bit će objavljeno na stranicama WBTi-a do kraja godine.

dr. sc. Irena Zakarija-Grković,
WBTi koordinatorica za Hrvatsku

NUTRITION AND NURTURE IN INFANCY AND CHILDHOOD: BIO-CULTURAL PERSPECTIVES

» Druženje s kolegama iz cijeloga svijeta

Od 10. do 12. lipnja 2015. godine održan je međunarodni interdisciplinarni kongres o prehrani i skrbi dojenčadi i male djece u organizaciji „*Maternal and Infant Nutrition and Nurture Unit*“ (MAINN) Sveučilišta u Lancashireu, Velika Britanija.

Kongres se svake dvije godine održava u prekrasnom Grange over Sands, malom mjestu na sjeverozapadnoj obali Engleske, poznatom po velikim osekama i plimama kao i po obližnjim jezerima (Lake District).

Na ovogodišnjem kongresu dr. sc. Irena Zakarija-Grković s Medicinskog fakulteta u Splitu bila je jedna od šest Keynote Speakers te je bila pozvana govoriti na temu *Challenges and Triumphs in Implementing the Baby-Friendly Initiative in Croatia*.

Na MAINN kongresu izlagali su znanstvenici iz cijeloga svijeta te će sažetci predavanja biti objavljeni u časopisu *Maternal and Child Nutrition*.

dr. sc. Irena Zakarija-Grković

DOKTORIRALI:

1.	UTROBIČIĆ, IVAN	TKMZ
2.	MARINOV, VJERA	TKMZ
3.	JERONČIĆ, IRIS	TKMZ
4.	TODORIĆ, DAVOR	TKMZ
5.	PUZOVIĆ, VELIBOR	BN
6.	JAKOVČEVIĆ, DANICA	TKMZ
7.	KALINIĆ, DUBRAVKA	TKMZ
8.	IVANČEV, BOŽENA	TKMZ
9.	MADDEN, DENNIS	IDS
10.	LUKIĆ, BRUNO	TKMZ
11.	KERO, DARKO	BN
12.	LOZIĆ, BERNARDA	IDS
13.	PETRIĆ MIŠE, BRANKA	IDS
14.	BAŠIĆ, ŽELJANA	TRIBE
15.	PERKOVIĆ, DIJANA	IDS
16.	CIGIĆ, LIVIA	BN
17.	ĐOGAŠ, VARJA	EBM
18.	BORIĆ, MATIJA	TRIBE
19.	KONTIĆ, MIRKO	TKMZ
20.	GUNJAČA, GRGO	IDS
21.	PRKIĆ, IVANA	TRIBE
22.	POKLEPOVIĆ PERIČIĆ, TINA	TRIBE
23.	NINČEVIĆ, ŽELJKO	IDS
24.	MIRIĆ KOVAČEVIĆ, LINA	EBM
25.	VANJAKA ROGOŠIĆ, LUCIJA	TKMZ
26.	KRALJEVIĆ, JASENKA	EBM
27.	REŽIĆ MUŽINIĆ, NIKOLINA	BN
28.	LEŠIN, MLADEN	TRIBE
29.	GAVIĆ, LIDIA	BN
30.	VILIBIĆ, MAJA	IDS
31.	RESTOVIĆ, IVANA	TRIBE
32.	NOVAK, ANITA	EBM
33.	PINJUH MARKOTA, NINA	TKMZ
34.	MEŠTROVIĆ, JAKOV	IDS

- Temeljne i kliničke medicinske znanosti (TKMZ): 12

- Biologija novotvorina (BN): 5

- Klinička medicina utemeljena na dokazima (EBM): 4

- Translacijska istraživanja u biomedicini (TRIBE): 6

- Izvan doktorskog studija (IDS): 8

S PONISTRE SE VIDI ŠOLTA...

Kada vas uhvati „mala snaga“ zbog nadolazećih ispita (studenti) ili stalno rastućeg popisa obveza i zaduženja (nastavnici), izađite iz zgrade ili barem pođite do najbližeg prozora, okrenite se prema jugu i guštajte! Gdje god bili, puca „milijundolarski“ pogled na Brački kanal, Šoltu i Brač! Da je tomu tako, možete vidjeti i na našim fotografijama.

Pogled s požarnih stepenica na 4. katu zgrade A. Vidi se i plaža Trstenik!

Pogled iz našeg kafića u zgradi C. Tu su i zavjese (na električnu) ako je sunce jako!

Na terasi kafića također možete ispijati kavu i uživati u pogledu i čistom zraku!

Na putu prema predavaonicama u zgradi B nemojte zaboraviti uživati u panorami!

A kad se popnete u zgradu B, opet puca pogled! Budući da su prozori u dvije visine (ili previsoko ili prenisko), za ovaj pogled se morate malo sagnuti. Ali vrijedi truda!

Neki je naš gostujući profesor iz inozemstva prije par godina oduševljeno izjavio: „Pa vi imate pogled na more i iz WC-a“. Istina! Ovo se vidi kroz prozore sanitarnih prostorija na 4. i 5. katu!

MA 'KO OVO MORE PLATIT?